

Veto

Vooral geen té brutale zotternijen deze week. Onze universiteit is van de hand Gods geslagen. Onze vlaggen hangen, al was het maar voor even, halfstok. Wij hebben nu geen zin. Kwestie van het deze week wat soberder aan te doen. Nee, ernstig nu. De relatie tussen de Führer en het juridisch apparaat? Laat dat maar stof wezen voor één of andere tesis. Wat ons, studenten aanbelangt, zijn onze rechten. Pagina 8.

Over lezen gesproken. *Shorremans'* literaire capaciteiten werden vooral in evangenschap gewekt. Of was Mein Kampf toch niet van hem. In ieder geval, hij kreeg nooit de Nobelprijs, Nadine Gordimer wel. Hoe deze blanke Zuidafrikaanse eredoktor van onze unief opnieuw in de prijzen viel, leest u op pagina 6.

Dan nog liever over strips, dacht hij. De slankheid van Sidonia, de bles van Kuijfe, het pistool van Rik Ringers, de kachel van Nadia. Doch vooral Jommeke intrigeerde hem. Het edele bovenlipgebrosel van diens vader Theofiel deed hem bijna stikken van jaloezie. Een kollega van Jef Nys, Régis Loisel doorgelicht op pagina 4.

Fantasierijk was de amant van Eva van Braun genoeg. Hij vergastte zijn Joodse broeders op een heus zwemfeest, met muziek. Gekoncentreerde tomatenpuree van 't vat met een zoetzuur sausje. Gelardeerde vogeltjes in nest. Alles met azuurblauwe wijnjazijn. Over de letteren en de wijsbegeerte van Auschwitz, pagina 8.

STUDENTENWEEKBLAD VAN DE LEUVENSE OVERKOEPLENDE KRINGORGANISATIE - JAARGANG 18, 1991-1992, NUMMER 2, DINSDAG 8 OKTOBER 1991

Tavernier, Dillemans, Danneels en Vandenberghe: Daltons in de Blizzard.

(Foto Eric Van Paeppegem)

Opening academiejaar 1991-'92

Fin-de-siècle-romantiek

Een onverwoestbaar als een Universiteit zelf, zijn haar protocolaire tradities. De KU Leuven wil (bewust) geen uitzondering vormen op deze ijzeren wet. Elk jaar probeert zij haar 'feestdagen' de nodige luister bij te zetten, zeker in een tijd waarin 'mediageniek naar buiten treden' een sleutelbegrip is geworden in de universitaire politiek. En met een rektor die dit spelletje graag meespeelt: zo bleek nog maar eens uit zijn performance van maandag. Ondanks die voorspelbare factoren werd het toch een opmerkelijke opening van het academiejaar.

Het was te verwachten dat het plots overlijden van Frans Van Cauwelaert, de nieuwe rektor van de Kulak, zijn stempel zou drukken op deze openingsviering. Al kon je bezwaarlijk spreken van een bedrukte stemming onder de professoren, toen ze van de Hallen naar de Sint-Pieterskerk stapten. In de mis daarentegen, voorgedaan door Jan Dumon, pastoor van de Universitaire Parochie, werd enkele keren met gepaste soberheid gebeden voor de Kulak-rektor. Rektor Dillemans opende daarna de academische zitting in de Aula Pieter De Somer met de mededeling dat de geplande receptie niet zou doorgaan, uit eerbied voor de familie van de overledene. Hij voegde er aan toe dat men het, op aanvraag van Mgr. Maertens, in de rest van de zitting niet meer over Van Cauwelaert zou spreken. Het beleidsplan dat deze voor de komende jaren uitgestippeld had, zal echter zo getrouw mogelijk uitgevoerd worden.

Daarna ging de rektor over tot een "openhartige" en "publieke" voorstelling van de activiteiten van het voorbije academiejaar. Die was een stuk korter dan vorige jaren: Dillemans had immers vorige week al de volledige pers ontboden voor de voorstelling van het jaar-

verslag 1990-'91. Net als toen had Dillemans niets dan lovende woorden voor het mammoetdecreet van vorig academiejaar. Het stelt eindelijk orde op zaken wat betreft de aflijning van universiteit en hogeschool, de rationalisatie van het programma-aanbod ("wij delen de kritiek niet die sommigen hierop hebben"), de universitaire expansie, de evaluatie van de kwaliteit en vooral de autonomie van de universiteiten.

Dat de rektor geen kwaad woord over het decreet wil horen, laat staan uitspreken, bleek nog maar eens uit zijn uitspraken over het politiek akkoord rond de universitaire expansie. Omdat het "een minder fraai werkstuk" is, weigerde Dillemans botweg om erover te spreken. In plaats daarvan ging hij uitgebreid in op wat blijkbaar het meest positieve punt in het decreet is: de autonomie op het gebied van onderzoek.

Het standpunt van de universiteit is op dit punt grondig gewijzigd: "al hebben we niet de middelen die we willen, we hebben toch de autonomie", zo schijnt de nieuwe redenering te zijn. De uitgebreide klaging over het gebrek aan middelen die we de laatste jaren keer op

keer moesten aanhoren, is dus vervangen door een optimistisch geloof in de toekomstige ontplooiingsmogelijkheden. In die kontekst dook de laatste dagen de wens van de universiteit voor de uitbouw van een wetenschapspark in Heverlee herhaaldelijk op: de onderhandelingen daarover met het stadsbestuur schijnen in een stroomversnelling te zitten. Tijdens een viering van jubilerend burgemeester Vansina wees rektor Dillemans onlangs nog op het grote belang van dit park voor de KU Leuven: "Doordat Leuven geen wetenschapspark heeft missen we de kans om bedrijven zoals Shell en Monsanto naar Leuven te halen."

Op het gebied van de maatschappelijke dienstverlening, de derde opdracht die de unief zich stelt, ging de rektor dieper in op de gezondheidszorg in de Universitaire Ziekenhuizen. Hij pleitte niet voor een apart statuut voor de UZ, gescheiden van de gewone ziekenhuizen, maar drong aan op een vergroting van de politieke wil om het wettelijk kader toe te passen. Dit kader regelt een allokatie van middelen die tegemoetkomt aan de verzwaren en intensivering van de in de UZ behandelde pathologieën, een tendens die de jongste jaren duidelijk merkbaar werd. Voor de klinische biologie vraagt de unief dringend een herziening van het beleid. De politiek van de overheid op dit vlak leidt tot een gebrek aan rechtvaardige verdeling, aldus Dillemans. Aangezien Vlaanderen 52% van de opnamen in de klinische biologie voor zijn rekening neemt, moet Vlaanderen minimum 52% van de financiële middelen krijgen. De rektor benadrukte dat deze middelen gelijke tred moeten houden met de

vervolg op p.3 ►

Kulak in rouw

Rektor Kulak Van Cauwelaert overleden

Vorige week vrijdag overleed de kersverse rektor van de Kulak, Frans Van Cauwelaert (52). Bij de opening van de kampus, die voormiddag, sprak hij nog een afscheidsrede voor uitretend rektor Mgr. Guido Maertens en ontvouwde hij zijn eerste beleidsplannen. In de namiddag werd hij aan het feestdiner onwel en keerde stilletjes naar huis terug, waar hij rond 17.00 u overleed aan een hartstilstand.

Frans Van Cauwelaert doceerde al sinds de oprichting (in 1971) aan de Kulak overwegend cursussen scheikunde in de fakulteiten geneskunde en wetenschappen. Hoewel zijn onderwijs- en onderzoekswerk zich dus overwegend in Kortrijk situeerde, was hij ook sinds 1978 (met een onderbreking van 1984 tot 1987) lid van de Onderzoeksraad aan de KU Leuven. In mei 1991 werd hij dan met een grote meerderheid tot opvolger van Mgr. Maertens verkozen, die al sinds de oprichting aan het hoofd stond van de Kulak. Hoewel hij naar eigen zeggen nooit de rektorsfunctie

geambieerd had, nam hij ze op 1 augustus van dit jaar toch op.

In de korte periode die sindsdien verliep, gaf Van Cauwelaert meermaals de indruk een persoonlijk beleid te zullen uitstippelen aan de Kulak, waarin de democratiseringsgedachte een belangrijke plaats innam. Zo had Veto met hem eind augustus een uitgebreid gesprek dat grotendeels over de demokratiserende opdracht van de Kulak ging (zie vorig nummer). Van Cauwelaert verdeedigde daarbij het principe van de drempeelverlaging door kleinschaligheid. Hij kante zich derhalve niet tegen het politiek akkoord rond de universitaire expansie dat voorafging aan het decreet Coens.

Daarnaast stelde Van Cauwelaert ook bekommerd te zijn om de participatie van de lagere klassen aan het universitair onderwijs en pleitte hij voor een mentaliteitswijziging in die lagen van de bevolking. De rektor hield het echter niet bij die - overbekende - analyse van de situatie in Vlaanderen. Hij had ook plannen om er daadwerkelijk iets aan te doen: een denkgroep met specialisten ter zake die eventueel kon leiden tot een concreet project met sociale organisaties

vervolg op p.2 ►

(Foto Wim Peeters)

GROEP T INGENIEURS MET VISIE
INDUSTRIËLE HOGESCHOOL LEUVEN

Campus Blauwput • Vuurkruisenlaan 4 • 3000 Leuven • Telefoon 016 230850 • Telefax 016 228343

advertentie

LEZERS BRIEVEN

Alle lezersreacties kunnen bezorgd worden op het redaktiesekretariaat in de 's Meiersstraat 5, 3000 Leuven.

De brieven moeten betrekking hebben op in Veto behandelde onderwerpen of op Leuvense (studenten)actualiteit. Anonieme brieven komen nooit in aanmerking: de schrijver moet steeds naam, studiejaar en adres bekendmaken. Slechts uitzonderlijk, en na uitdrukkelijk en gemotiveerd verzoek, kunnen ze weggeleverd worden in Veto.

Brieven die langer zijn dan 35 regels van 68 aanslagen (spaties inbegrepen; dit komt overeen met ±1,5 getikte blz. met dubbele interlinie) worden in principe ingekort. De redactie behoudt zich het recht voor brieven niet te plaatsen.

Harlekijn

Wij zijn niet tevreden met het artikel over de fakbars, verschenen in uw eerste editie van het jaar. Hierin beschrijft u de 'Harlekijn' als een 'ontmoetingsplaats' waar bijna alleen het VTK-presidium een voet binnen zet, en waar bijna geen activiteiten, uitgaande van VTK, worden georganiseerd (sic). Wij zijn het hiermee niet eens: vorig jaar waren er reeds heel wat activiteiten in onze fakbar (Karnaval-TD, Plafondavond, Bierproefkaarten,...). Het presidium bezoekt regelmatig de Harlekijn, maar men doet de Harlekijn toch een groot onrecht aan door te zeggen dat het alleen een ontmoetingsplaats voor het presidium was. Naar onze mening is de 'Harlekijn' steeds méér en méér een plaats waar ingenieursstudenten zich thuisvoelen.

Uit uw artikel blijkt tevens dat uw redakteur contact heeft opgenomen met de barverantwoordelijken van andere kringen. Wij vinden het dan ook jammer

dat uw redakteur onze barverantwoordelijke niet heeft gekontacteerd.

Wij hopen dat het bij deze 'valse start' van dit academiejaar blijft en dat u de rest van het jaar waarheidsgetrouwe informatie brengt, zoals het hoort en zoals wij van u gewoon zijn.

In naam van het presidium, het bestuur,

Wim Michiels
Willem Kelles
Jan Van Cappellen
Tomas Van Elst

Nvdr: De paragraaf over de 'Harlekijn' die in het artikel werd gebruikt, is, net als voor de andere fakbars, wel degelijk gebaseerd op informatie die we kregen van iemand van VTK. Aangezien we echter de preses van vorig jaar noch die van dit jaar konden bereiken en de naam van de barverantwoordelijke niet kennen, hebben we een vertegenwoordiger van VTK op een van de Loko-raden gekontacteerd, die overigens ook dit jaar nog deel uitmaakt van het presidium.

Van Cauwelaert

← vervolg van p.1

en PMS-centra. Ook in zijn openingspraak van vrijdag vermeldde Van Cauwelaert de demokratisering als één van zijn topprioriteiten: "De Kulak dankt zijn ontstaan aan de wil tot demokratisering, het behoort derhalve tot onze identiteit dat we er ons blijven voor inzetten." Een standpunt dat we de laatste jaren niet echt meer gewoont zijn van de oversten van onze unief.

Het geloof van Van Cauwelaert in de waarde van kleinschaligheid had wellicht te maken met de manier waarop hij zelf met studenten omging. Het doorbreken van de afstandelijkheid van het ex cathedra-onderwijs, door velen beleeden - denken we maar aan het rationalisatieplan van onze eigenste rektor - maar slechts zeer zelden in de praktijk omgezet, was voor hem de normaalste zaak van de wereld. Hij maakte tijd vrij voor het ontvangen van studenten die problemen hadden met het verwerken van zijn cursussen en stond er op zelf de werksessies te leiden. "De frontlijn van de studentenbegeleiding moeten de professoren en assistenten zelf zijn", zo meende hij. Hij vond dan ook dat studenteninspraak op dat vlak niet per se hoefde geïnstitutionaliseerd te worden: voor hem moest de inspraak direct zijn, tussen groepsverantwoordelijke en lesgever.

Het directe menselijke contact vormde ook de basisfaktor van Van Cauwelaert's visie op het rektorschap. Hij voelde zich best in zijn vel aan het hoofd van een kleine, overzichtelijke universiteit als de Kulak, zoals hij ons in augustus zei.

Van Cauwelaert: «Een leidinggevende functie als die van rektor op twee manieren aanpakken. Je kan jezelf als manager beschouwen en ervan uitgaan dat de Kulak een bedrijf is, een KMO. Die probeer je dan zo goed mogelijk te dirigeren: zorgen dat iedereen zijn werk doet en zorgen dat het maximale rendement gehaald wordt uit personeel en studenten. Ik vind dat nogal rauw.»

«In het Parochieblad stond laatst iets over de tegenstelling manager - herder: misschien is die laatste term een goede uitdrukking voor wat ik met het rektorschap voor heb. Er zijn zoveel persoonlijke aspecten aan het universitaire leven verbonden, dat je daar onmogelijk kan

aan voorbijgaan. Als een student niet slaagt, kunnen daar veel verschillende oorzaken achtersteken. Voor het personeel geldt hetzelfde: de persoonlijke leefomstandigheden beïnvloeden heel sterk het rendement. Een herder kijkt dus naar het globale beeld dat achter de mens steekt.»

«Dat is wat ik wil proberen aan deze universiteit: de Kulak is niet te groot, nog juist haantbaar. Je kan de mensen die er studeren en werken allemaal kennen. Dat wil ik dan ook proberen, zeker met het personeel: één keer per jaar tegen elk personeelslid spreken is een streefdoel. Dat geldt ook voor wat betreft studen-

Kulafan

Veto

's Meiersstraat 5
3000 Leuven
(016/22.44.38)

Jaargang 18
nr. 2
8 oktober 1991

Ver. uitg. Pieter De Gryse,
's Meiersstraat 5, Leuven
Hoofdredactie: Dirk Boeckx
Redaktiesekretaris: Pieter De Gryse

Redactie:
Hielke Grootendorst, Walter Pauli,
Ria Vandermaesen, Stef Wauters

Doka: Christine Capeau,
Hielke Grootendorst, Karel De
Weerd, Renaat Schrooten,
Erik Van Paeppegem

Tekeningen: Nix
Layout- en vormgeving:

Dirk Boeckx, Els Cornelis,
Sofie Cloostermans, Pieter De
Gryse, Hielke Grootendorst, Ann
Heyrbaut, Walter Pauli,
Patrick Staudt, Ilse Steen,
Els Vandekerckhove, Jan Van
der Linden, Ria Vandermaesen,
Greet Van Loo, Maud Vermeire

Medewerkers:
Luc Christiaensen, Filip De
Keukeleere, Dorinda Deyckeyser,
Kris Hendrickx, Ann Heyrbaut,
Michel Kempeneers, Walter Pauli,
Josiane Piron, Piet Schreurs,
Ilse Steen, Pieter Vandekerckhove

Indredactie:
Pieter Degryse, Walter Pauli

Zetwerk en publiciteit
Alfaset Leuven (016/22.04.66)
Drukkerij Rotatyp Brussel
Opplage 9000 exemplaren
ISSN-nummer 0733-5122
Abonnementen

Studenten: 250 fr.;
niet-studenten: 300 fr.; steun
vanaf 600 fr.; over te schrijven op
rek. nr. 001-0959719-77
Agenda en Ad Valvas
ten laatste vrijdag voor verschijnen
om 18.00 uur op het
redactieadres bezorgen
Redactievergadering
iedere vrijdagmiddag om 15.00 u

tenzaken. Ik heb al met de preses afgesproken dat we elkaar regelmatig zouden ontmoeten.»

Pieter De Gryse

"Mijnheer de rektor, herkent u uw plan nog?" (Foto Eric Van Paeppegem)

STUDENTENSPEECH

Geachte Rektor, Dames en Heren, Beste Studenten, Dit is niet het jaar na het dekreet. Dit is het jaar van de invulling van het Dekreet. Maar er is ook nog veel ander werk aan de winkel. Zowel van de uitvoering van het plan Dillemans als van het sociaal dekreet is nog niet veel in huis gekomen. U vindt toch ook dat studenteninspraak hierbij onontbeerlijk is?

Het is echter niet zo goed gesteld met die inspraak. Zo merken we bijvoorbeeld dat onze inbreng in onderwijsraad ondermijnd wordt. Het Buro Akademische Raad versterkt haar greep op deze raad door haar leden hierin binnen te loodsen Onafhankelijke adviezen worden hierdoor in de toekomst onmogelijk. Zo er al iets met deze adviezen zou gebeuren.

Ook is er de studenteninspraak in de Cultuurcommissie, die verantwoordelijk wordt geacht voor het cultuurbelief aan deze universiteit. De beperkingen, van buitenaf opgelegd aan deze commissie en daarmee aan het cultuurbelief, kunnen nergens aangekaart worden. Proberen we dit toch te doen, verwijst men ons stevast terug naar... de Cultuurcommissie. En, waarom worden nog steeds geen studenten toegelaten in het Buro Akademische Raad en in de Raad van Beheer. Gelden daar misschien minder strikte beperkingen inzake bevoegdheden?

Studenteninspraak stopt net daar waar het reële beleid begint. Men kan zich dan ook alleen maar vragen stellen bij de ware intenties van de academische overheid, vooral nu die overheid ons in de steek heeft gelaten bij het uitwerken van een wettelijke regeling. Zelfs een minimale bepaling, namelijk het legaliseren van de huidige toestand, met de academische raad als hoogste orgaan waarin studenten vertegenwoordigd zijn, kan voor haar blijkaar niet. Ze blijft inspraak beschouwen als een gunst, hiervoor enige garantie op tafel leggen, valt haar bijzonder zwaar.

Mijnheer de Rektor, wij studenten kennen wel degelijk het onderscheid tussen wettelijk medebeheer en een ongevaarlijke vorm van schijninspraak. We vrezen dat eenzelfde scenario zich zal herhalen op het niveau van de Vlaamse Gemeenschap. Zo waarborgt de Vlaamse Onderwijsraad geen volwaardige vorm van studenteninspraak. In het dekreet wordt deze raad immers op een enkele betekenisvolle plaats ook maar vermeld. Desondanks verwachten we dat de minister van onderwijs snel zal overgaan tot de samenstelling. We erkennen dat deze raad zinvol werk kan verrichten, denk maar aan aggregatie of studiefinanciering.

En toch. Toch kent het dekreet aan de Vlaamse Interuniversitaire Raad de belangrijkste en meest doorlagende rol toe. Vreemd voor een raad die enkel de inrichtende machten, verenigt. Wil de Vlir degelijke functie legitiem vervullen, dan behoort zij representatief te zijn voor de ganse universitaire gemeenschap. Daarom moeten studenten, maar ook wetenschappelijk personeel in deze raad vertegenwoordigd zijn. De eerste stap daartoe is de opname van studenten in Vlir-commissies.

En als we het hebben over het nut van studenteninspraak, hoeven we maar te denken aan het rationalisatieplan, ook wel plan Dillemans genoemd. Loko heeft dit plan van meet af aan in zijn uitgangspunten gesteund, en blijft dit konsekwent doen. Maar binnen de verschillende gedeeltes van deze universiteit is die konsekwentie ver zoek. We stellen dan ook bedenkelijke ontwikkelingen vast bij de concrete uitwerking van dit plan.

Enerzijds is er te weinig gebeurd op het formele vlak. Zo komt men in de fakulteiten echt telkens tot 10 vakken. De fakulteit Letteren & Wijsbegeerte verving bijvoorbeeld de 10-vakkenregel door een 12-vakkenregel. Ook is godsdienst sinds kort geen vak meer aan deze Katholieke Universiteit. Althans, dit konden we besluiten uit de balans die verschillende fakulteiten maakten. Zo programmeert de fakulteit Economie 11 vakken en... godsdienst. En wat betreft het aantal contacturen is van een reductie van 25% totaal geen sprake. Hooguit wordt een vermindering van 10% gerealiseerd.

En als het op papier al klopt, is dit vaak het resultaat van dubieuze operaties. Regels voor het berekenen van de studiedruk, onder andere, worden aangepast in functie van het voldoen aan de normen.

Anderzijds is er niets gebeurd op het inhoudelijke vlak. De integratie van vakken gaat niet verder dan een louter samenvoegen, zonder het wegwerken van overlappings van het inhoudelijk herdenken van de leerstof. Tegelijkertijd is het aantal contacturen niet verminderd. Van enige reductie van de studiebelasting is dus geen sprake. Hierdoor blijft de marge voor zelfstudie te eng. Dan hebben we het nog niet over het uitblijven van enige ruimte voor extra-kurrikulaire activiteiten en de socio-kulturele ontplooiing van de student. Dit botst met één van de basisprincipes van het plan: "Universitair onderwijs is per definitie gericht op de vorming van kritisch-kreatieve mensen". En wat met dat andere belangrijke principe: "Teach the student how to think, not what to think"? De nadruk blijft gericht op encyclopedische kennis en eks-katedra-onderricht. Ook de invoering van nieuwe didactische methoden lijkt ver af.

Mijnheer de Rektor, herkent U Uw plan nog?

Geef dit plan een nieuwe impuls! Er kan niet langer getalmd worden met een degelijke opvolging. De fakulteitsraden en permanente onderwijscommissies moeten verder blijven werken aan de rationalisatie en zich daarbij houden aan een strakke timing. En indien men het werkelijk goed meent met de kwaliteit van het onderwijs, kan didactische evaluatie aan de hand van het onderwijsdossier niet langer vrijblijvend zijn. Zulke evaluatie moet aangewend worden om docenten ook op basis van hun pedagogische kwaliteiten te benoemen en te bevorderen.

Voor dit alles hebben we reeds geijverd binnen Akademische Raad, Fakulteitsraden en Permanente Onderwijscommissies. Konkreet zijn er weinig resultaten: slaan we onze cursus open, of zitten we in de les, er is geen spoor van verandering. Het slagen van dit plan vereist een grondige mentaliteitsverandering.

Dames en heren professoren, neem nu eindelijk Uw verantwoordelijkheid op. Wij hebben nog niets gezien!

De studentenbeweging ijvert echter niet alleen voor de kwaliteit van het onderwijs, maar ook voor de toegang tot het onderwijs. En waar het de sociale noden van de student betreft, is er nog niet veel veranderd. De nood aan een vernieuwd sociaal beleid laat zich met de dag sterker gevoelen. Nog steeds daalt de deelname aan het hoger onderwijs van studenten uit de lagere socio-professionele klassen, terwijl de laatste krampachtige herschikkingen binnen studiefinanciering ernstig tekort schieten. Dit alles wijst op het failliet van een jarenlang inkohrent beleid, dat nooit een volwaardig sociaal statuut voor de student uitwerkte. Ondanks de vaststelling van de meerderjarigheid op 18 jaar, wordt het hem nog steeds onmogelijk gemaakt zijn rechten ten volle uit te oefenen. Zowel op het gebied van studiefinanciering als op het gebied van huisvesting wordt hij de facto in dezelfde positie gehouden als de middelbare schoolier.

Wij vragen de verantwoordelijke instanties dan ook met aandacht meteen werk te maken van wat ons beloofd werd als het sociale dekreet. Zij moeten nu dringend een kader scheppen waarin de student zich sociaal, juridisch en financieel kan handhaven. Heel konkreet denken we aan een huurwetgeving waarin de student als huurder zijn rechten kan doen gelden. Ook het systeem van studietoelagen moet in dezelfde geest fundamenteel herhacht en veranderd worden.

Daarnaast dient tevens de universiteit haar sociale verantwoordelijkheid op te nemen. Zij beperkt zich nu tot onduidelijke onderhandelingen met het stadsbestuur inzake de kamertaks, zonder evenwel zelf de nodige inspanningen te doen om een adekwat en volwaardig huisvestingsbeleid op poten te zetten. Terwijl de situatie op de kamermarkt zowel juridisch als financieel elk jaar dramatischer wordt, houdt zij nog toe tevel de ogen gesloten. Het wordt tijd dat deze universiteit de adviezen van haar eigen experts opvolgt, met name greep krijgen op de marktprijzen, door een gevoelige uitbreiding van het universitair kamerbestand.

Geachte Toehoorders, wat U ook moge denken, wij zijn wel degelijk klaar voor reël medebeheer!

Excellencies, wij wachten nog steeds op het sociaal dekreet. Mijnheer de Rektor, Professoren, wij zijn de uitgangspunten van het rationalisatieplan nog niet vergeten. De sabotage ervan zijn we echter grondig beu.

Beste Studenten, dit is niet het jaar na het dekreet.

Uilenspiegel brengt inkeer

← vervolg van p.1

geavanceerde (en dus dure) verzorging in de UZ, "het op één na grootste ziekenhuis van Europa". Anders bestaat er volgens hem een kans dat de Vlaamse ziekenhuizen niet langer zullen behoren bij de koplopers op het terrein van relatief betaalbare en kwalitatief hoogwaardige gezondheidszorg.

West-Vlaanderen

Op zijn eigen vakdomein, de sociale zekerheid, gaf de rektor de aanwezige politici (waaronder Eyskens en Tobback) een veeg uit de pan. "Ik ben natuurlijk voor solidariteit, ik ben zelfs voor internationale solidariteit", verzekerde hij hen. Het standpunt van de rektor, die zelf nog voorzitter was van de Koninklijke commissie voor de hervorming van de Sociale Zekerheid, is genoegzaam bekend. Solidariteit is alleen mogelijk wanneer de regels korrekt worden toegepast, en wanneer er in verantwoordelijkheid en volgens objectieve criteria wordt omgesprongen met de ter beschikking gestelde middelen. Ook de psychiatrie is niet uit de actualiteit weg te branden. Vorig jaar gaven enkele Koninklijke en Ministerieel Besluiten een aanzet tot een grondige hervorming van deze sektor. De akute psychiatrie zal de komende jaren worden onderscheiden van de psychosociale begeleiding op lange termijn. Een opmerkelijke uitspraak van Dillemans luidde dat men, in plaats van te beknipten op de psychiatrie in Vlaanderen (waar 85% van de ziekenhuizen verstrekt wordt), "beter elders de lat wat minder schuin zou leggen".

Sinds drie jaar komen na het jaarverslag van de rektor eerst een vertegenwoordiger van het wetenschappelijk personeel en van de studenten aan het woord. Vroeger was deze volgorde omgekeerd, maar nadat Dillemans niet echt schaarde in een stuntelijke poging om –

geïmproviseerd – op de studentenspeech te reageren, bleek de volgorde het jaar daarop gewijzigd. Dit jaar maakte de rektor trouwens dankbaar gebruik van deze strategische ingreep (zie kader).

Het WP verkoos, bij monde van Nadia Lie (Akademische Raad), om in plaats van een toespraak een verhaaltje te vertellen. Het verhaal over Jan, een soort prototype van een jonge onderzoeker in de Humane Wetenschappen. Aan de hand van de beschrijving van Jans wetenschappelijke loopbaan probeerde het WP een beeld te geven van de moeilijkheden waarmee een veelbelovend assistent geconfronteerd wordt. Doordat Jan wekelijks taaloefeningen moet geven aan honderd studenten, houdt hij geen tijd over om te werken aan zijn doctoraat, dat oorspronkelijk de titel droeg: 'Tijl Uilenspiegel in de Nederlanden tussen de twee wereldoorlogen'. Ook beschikt Jan niet over voldoende faciliteiten, zoals infrastructuur en geld. Treffend werd beschreven hoe jonge onderzoekers in hun loopbaan ontmoedigd en tegenwerkt worden door ingrepen van bovenaf. Hun mandaat wordt gehalveerd of opgesplitst in twee opdrachten, en hun tijdsindeling varieert van jaar tot jaar. De absurditeit van deze werksituatie weerspiegelde zich in de uiteindelijk titel van het doctoraat: 'De receptie van Tijl Uilenspiegel in de provincie West-Vlaanderen tussen 1918 en 1920'.

Supermarkt

Het verhaal hield een flinke waarschuwing in aan het adres van de universiteit. Het WP vreest immers dat fictie wel eens werkelijkheid zou kunnen worden wanneer de regels in het nieuwe dekreet, die betrekking hebben op assistenten, 'verkeerd' zouden worden toegepast. Met name de uitbreiding van de onderwijsopdracht van doktorandi, ten koste van het onderzoek, en de bezetting van de al schaarse doktorandi-plaatsen door 'prak-

tijkassistenten' (die geen doctoraat maken) werden sterk geheld. Voorts benadrukte de spreker dat de beschikbare plaatsen moeten worden uitgebreid "om de dramatische bezuinigingen van de afgelopen jaren, zeker in bepaalde faculteiten, weer te saneren" (kursivering Veto). Al bij al een doodbrave speech, met een leuke allegorie, en verzorgd voorgedragen. Veel applaus en instemmend geknik bij de rektor en de professoren.

Kreatuur

De studenten kwamen heel wat stouter uit de hoek. Kringraad-voorzitter Luc Christiaens bracht namens de Leuvense Overkoepelende Kringorganisatie een toespraak op een erg (volgens sommigen té) directe manier. In een sober taalgebruik, zonder veel omhaal, bekritiseerde de studentebeweging de houding van de Akademische Overheid inzake inspraak, een teer punt in de discussie rond het dekreet-Coens. Tevens werd op de noodzaak van de strikte opvolging en uitvoering van het rationalisatieplan – plan-Dillemans – gewezen. Ten derde spraken de studenten hun verwachtingen uit ten aanzien van het beloofde 'Sociaal Dekreet'. Impliciet kon men hierin een pleidooi voor studietoeloen (in plaats van studiebeurzen) bemerken. Als laatste punt werd de huisvestingspolitiek van de KU Leuven op de hak genomen. Deze passage lokte onmiddellijk daarna een repliek uit van rektor Dillemans, die, om het voorzichtig uit te drukken, gebaseerd was op een misverstand (zie kader).

Na zijn vrij hautaine reactie vervolgde Dillemans de Akademische Zitting met zijn eigenlijke rede, onder de titel 'Hebben en zijn, een agenda van solidariteit en inkeer voor het eeuwende'. Zoals de titel al suggereerde, had de rektor het dit keer niet over de universitaire of nationale beleidsproblematiek: nogmaals een impliceerde bekentenis dat men best tevreden

DUISTER

In de ogen van oplettende toehoorders heeft rektor Dillemans zich lichtjes vergrepen aan de studentenspeech. Toen hij het spreekgestoelte betrad, gaf hij aanvankelijk de indruk niet verder te willen ingaan op de inhoud ervan. Hij vond namelijk "dat zo iets unfair zou zijn", aangezien de studenten niet meer opnieuw aan het woord konden komen. Maar al snel bleek dat Dillemans het niet kon laten er volle twee minuten over door te bomen. "Het was vermoedelijk niet zijn (Luc Christiaens, de lezer van de studentenspeech, nvdr) bedoeling te nuanceren", klonk het vooreerst, wat meewarig glimlachend.

Vooraf bij de passage over huisvesting had de rektor zijn bedenkingen. Inzake de kamertaks speelt de universiteit helemaal geen "duister en politiek spelletje" met de stad. En in plaats van "moedwillig de ogen te sluiten" bij de dramatische situatie op de kamermarkt, houdt zij de ogen juist open, meende Dillemans. Waarna hij de laatste verwezenlijkingen van de universiteit op huisvestingsgebied begon op te sommen: "Ik dacht dat de studenten beter geïnformeerd waren." Dillemans had duidelijk niet geluisterd naar de studentenspeech, want hij

haalde woorden aan ("moedwillig, duister") die de spreker nooit had uitgesproken (zie pag. 2 voor de volledige tekst).

Op de verwijten over het gebrek aan inspraak riposteerde Dillemans spottend: "Ze (de studenten) hebben namelijk veel te zeggen in de Akademische Raad". De kritiek op de uitvoering van het rationalisatieplan vond wel genade in de ogen van de rektor. "Het is hun jonge leeftijd," luidde het op ironiserende toon, "het geduld is veel kleiner". De populaire charme en zelfzekere arrogantie waarmee Dillemans de opwerpingen van de studenten kleinerde, gaf herhaaldelijk aanleiding tot gegemf bij het publiek in de zaal. Voor sommige professoren, en ook voor een heel aantal studenten die de plechtigheid voor het eerst meemaakten, zijn de studenten waarschijnlijk ronduit afgegaan als een gietier. Een slechtere vorm van reclame – of is het: een betere vorm van misprizen? – voor het principe van de studenteninspraak kan men zich moeilijk indenken. Dergelijk goedkoop machtsmisbruik past een rektor niet, en zeker geen jurist.

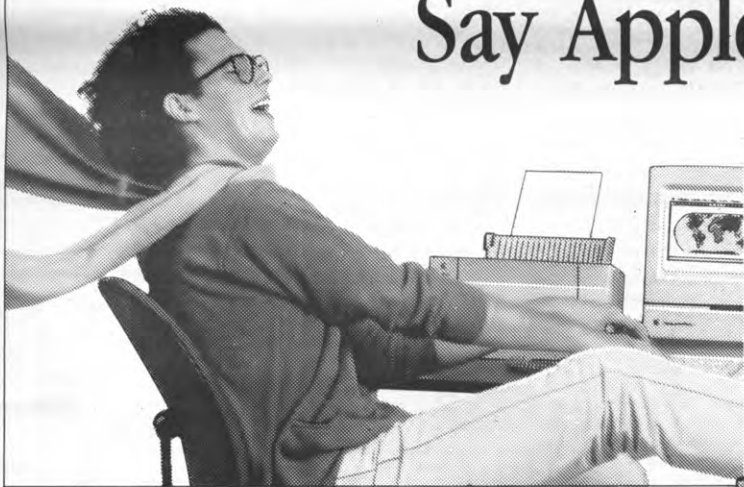
(DB)

is in dit jaar na het dekreet, zodat er tijd kan worden vrijgemaakt om het te hebben over meer fundamentele problemen. Na een korte evaluatie van de ontwikkelingen in de twintigste eeuw, vroeg Dillemans zich enigszins patetisch af of deze eeuw nog wel te redden valt. Hij schetste de opgaven voor de mensheid in de jaren '90, en formuleerde een aantal vrij concrete voorstellen over de manier waarop de universiteiten de nood en de miserie in de wereld kunnen helpen lenigen. Tot dan toe had de rektor enkel over het aspect van het 'hebben' gesproken. Maar vooruitgang loopt niet volledig parallel met economische groei. Door een louter materialistische opstelling dreigt de mens de slaaf te worden van een totaliserende technokratische rede. De

ideologie die de mens uit deze fixatie kan redden is het *kristelijke personalisme*. Door zich te richten op de hogere levenswaarden kan de mens volgens Dillemans "worden wat hij is: mens, volwaardig mens". Deze hogere waarden en faculteiten onderscheiden de mens *afzonderlijk* van andere *kreaturen* in de wereld. Elke wetenschappelijke vooruitgang, elk universitair onderzoek, moet gericht zijn op de vervulling van dit ideaal. Zoals Dillemans het zo treffend uitdrukte: "Zij nemen de staf op en gaan de weg naar hun Siddharta en nog meer gegadigden, naar hun God, naar God." Gloeps.

Dirk Boeckx
Pieter De Gryse

Say Apple, say student!

Macintosh Classic 2/40Mb

+ Apple StyleWriter

+ software GreatWorks

+ Student MacPac draagzak

76.400,- BF

aanbevolen "Education" verkoopprijs incl. BTW - voordeelige financiering i.s.m. de Generale Bank

GRATIS

Ik schrijf mij in voor een gratis workshop tekstverwerking, spreadsheet, lay-out en database op Macintosh. Deze gaat door op woensdagmiddag 25 september en 2 oktober van 14 tot 17u in het Apple Education Centre, Tiensestraat 178 te 3000 Leuven.

Deze workshop staat open voor iedereen:

Naam: .....

Voornaam: .....

Adres: .....

.....

Tel: .....

Datum workshop waarvoor ik me inschrijf: .....

.....

Inschrijvingsstrookje sturen naar
AECL, Tiensestraat 178 te 3000 Leuven

Apple Education Centre Leuven

Tiensestraat 178, 3000 Leuven

016/29 03 90

Aanbod geldig
tot 31 oktober 1991
enkel in je Apple
Education Centre

Tekenaar Régis Loisel op zoek naar Peter Pan

“Je moet altijd overdrijven”

Begin jaren '80 maakte de stripwereld kennis met het verfrissende en spannende epos *Op zoek naar de tijdvogel* van het Franse duo Loisel en Letendre. In deze 'heroic fantasy'-cyklus in 4 delen verrasten zij aangezien door hun originele kijk op het genre. De reeks werd een bestseller, en voor tekenaar Régis Loisel betekende dit meteen de grote doorbraak. Momenteel werkt hij, ditmaal alleen, aan een 5-delige cyklus rond de Peter Pan figuur van de Engelse auteur James M. Barrie. En gezien de kwaliteit van *Londen*, het eerste album van de cyklus, zijn de verwachtingen voor de volgende delen hooggespannen.

Vanaf 1972 leverde Régis Loisel (1951) regelmatig bijdragen aan allerlei stripbladen en kranten. Reeds in '75 werkte hij met Letendre aan een eerste, zwart-wit versie van *De Tijdvogel*. Het blad waarin ze publiceerden verdween echter, en ze raakten hun verhaal nog niet aan de straatstenen kwijt. Pas zeven jaar later namen ze de draad weer op, omdat een Franse uitgever hen dan toch een kans wilde geven. Het verhaal van Loisels interesse en keuze voor het stripverhaal daarentegen kan nauwelijks klassieker.

Loisel: «Inderdaad. Als jongetje van 7 was ik reeds gepassioneerd door de strip, en ook mijn Grote Voorbeelden zijn klassiek: Disney, Jack Davies, Wallace Wood, *Mad*, en zelfs de gravures van Gustave Doré – dat gigantische, bombastische heeft wel wat. Ook het werk van Franquin en Giraud boeit me enorm, maar mijn tekenstijl hebben ze niet beïnvloed. Ik ben trouwens volledig autodidakt.»

Blueberry

Veto: *Dat verklaart misschien waarom uw tekenstijl tamelijk uniek is, nauwelijks in een hokje onder te brengen?*

Loisel: «Nee, dat is gewoon omdat ik heel slecht teken. (lacht) Grapje. Waarschijnlijk komt dat doordat ik geen vaste techniek heb. In het begin heb ik heel wat humor getekend op zijn Disney's, maar ook realistische en gravure-achtige illustraties, dierenfiguurtjes, akwarenten... van alles wat. Het resultaat zie je in *De Tijdvogel*.»

Veto: *Waar komt het idee voor de 'Tijdvogel' eigenlijk vandaan?*

Loisel: «Het basisidee, heel embrionair nog, komt van Letendre en is gebaseerd op een grafische stijloefening. Op de

akademie kreeg Letendre les van Jean Giraud, de tekenaar van Blueberry, en op een keer moesten ze als oefening een grafisch idee uitwerken gebaseerd op een vlek. Hij kwam op de proppen met een blinde boogschutter die schiet op een zwarte vogel die een wit ei gelegd had waaruit een witte vogel komt, enz... Dat waren amper 2 pagina's. Later fantaseerde hij daar wat elementen bij, sprak er toevallig over tegen mij, we discussieerden erover, en zo is het verhaal stilletjesaan gegroeid.»

Veto: *Is het bedoeld als een allegorie?*

Loisel: «Het is alleszins sterk apokalyptisch gekleurd. Voor het overige weet ik niet goed wat antwoorden. Het verhaal is immers ontstaan in stukjes en beetjes. We wilden op voorhand dat er een aantal zaken gebeuren, maar de onderlinge samenhang kennen we toen zelf nog niet, en dat maakt het juist zo interessant. Je moet ideeën vinden, of personages, die het geheel mogelijk maken.»

Om geloofwaardig te blijven, moet je voldoende aandacht besteden aan je personages, want zij maken het verschil. Ik probeer zelfs niet een origineel verhaal te verzinnen, want alles is toch al eens bedacht. Daarom moeten de personages centraal staan, zodat men er zich mee kan identificeren.»

Veto: *Vond u het prettig de lezers van 'De Tijdvogel' 4 albums lang voor de gek te houden met Hermelijn, een schitterende heldin die slechts een luchtspiegeling blijkt te zijn?*

Loisel: «Reken maar. Dat stond reeds vast van bij het begin. Toen wisten we enkel dat Hermelijn en Bragon de protagonisten zouden worden. Bulrog en de Onbekende zijn daar pas later bijgekomen, die hadden we oorspronkelijk helemaal niet voorzien. Bovendien wil-

den we het zo spelen dat iedereen ervan overtuigd is dat de helden zich inzetten voor de Goede Zaak. Uiteindelijk blijkt iedereen, helden zowel als lezers, voor schut gezet.»

Poëtischer

Veto: *Nu werkt u alleen aan 'Peter Pan'. Is het makkelijker werken zonder scenarist?*

Loisel: «Het is anders werken, maar daarom niet gemakkelijker. Met z'n tweeën vind ik het wel sympathieker, die verbondenheid, het discussiëren met elkaar... Want ik wil bijdragen aan het scenario, of ik begin er niet aan. In mijn ogen ben ik immers meer een verteller van verhalen dan de tekenaar van die verhalen. Ik teken om een verhaal te kunnen vertellen, en daarom stoort het me ook niet dat alleen te doen.»

Veto: *Maar het scenario van 'Peter Pan' bestaat toch al lang, het boek is zelfs een klassieker?*

Loisel: «Ja, maar ik breng feitelijk een vrije bewerking van Barries boek. Het origineel is veel poëtischer. Ik tracht me de figuur Peter Pan eigen te maken om er mijn versie van te brengen. De personages en de setting neem ik over, maar het overige vul ik zelf in. Ik maak als het ware een ander verhaal op basis van dezelfde ingrediënten. Dát vind ik boeiend. Zo zou ik ook van een aantal sprookjes ooit eens een stripversie willen maken. De grote lijnen zou ik bewaren, maar de details naar eigen smaak aanvullen. Een diabolische Pinocchio bijvoorbeeld, of een bloederige *Drie kleine biggetjes*. Ik vrees echter dat ik er nooit tijd voor zal vinden.»

«Om toch voldoende dicht bij de folklore van Peter Pan te blijven, heb ik de situering in het Viktoriase Londen behouden, met zijn mist en die typische dreigende sfeer die iedereen wel kent van films in de stijl van *Dr. Jekyll and Mr. Hyde*. Dat beeld maakt deel uit van onze traditie: Londen is voor ons synoniem voor achterbuurten à la Dickens. Maar ik had ook het Parijs van die periode kunnen kiezen.»

Veto: *Vandaar ook die erg sombere kleuren, zeker in vergelijking met 'De Tijdvogel'?*

Voor ondertiteling: zie titel Sportraad.

(Foto Archief)

Loisel: «De sfeer van die 2 reeksen is helemaal anders. Op enkele pagina's na speelt Peter Pan zich volledig 's nachts af. In Peter Pan wil ik de lezer onderdompelen in een keiharde, gewelddadige, cynische wereld, een en al ellende. Je moet daarin zelfs overdrijven: om gevoels over te brengen moet je altijd wat karikatureren. Net als bij het inkleuren: je moet je personages als het ware maximaal grimeren. Sinds het derde deel van *De Tijdvogel* doe ik de inkleuring van mijn albums trouwens zelf, want ik had moeten vaststellen dat ik er niet in slaagde uit te leggen wat ik precies wilde.»

Genese

Loisel: «In het begin zat ik wat in de knoel met het aantal pagina's. Daarom heb ik voor het eerste album een story-board gemaakt, waarin ik de eigenlijke mise-en-scène uitgewerkt heb om achteraf efficiënter te werken. Maar dat doe ik nooit meer, want aan het feitelijke tekenwerk heb ik hoegenaamd geen plezier meer beleefd. Ik miste het spontane, was een soort vertolker van mijn eigen werk geworden. Idem dito

voor het inkleuren. Dat heb ik in 3 weken afgehaspeld.»

Veto: *Wat spreekt u zo aan in de figuur van Peter Pan?*

Loisel: «Reeds als kleine jongen vond ik het een intrigerend boek, en toen ik het 7 jaar geleden herlas, stelde ik me de vraag: "Hoe wordt het jongetje Peter op een dag Peter Pan?" Het verhaal van die genese wilde ik vertellen. Verder ben ik zeer geïnteresseerd in de dromen van kinderen, zeker als ze een miserabel leven leiden. Die dromen kunnen zowel angstaanjagend als fascinerend zijn, en ze zijn steeds zeer intens. Ik neem alleszins het kind-zijn au sérieux, want kinderen beleven hun kinderjaren natuurlijk wel, maar ze beschikken niet over de middelen om ze te analyseren.»

«Er zitten misschien wel wat invloeden van mijn eigen jeugd in het verhaal, dat kan ook haast niet anders. Maar *Peter Pan* is er zeker geen afspiegeling van.»

Michel Kempeneers

Régis Loisel, *Peter Pan*. Deel I: *Londen*, Nederlandse uitgave: uitgeverij Oranje, Wielebeke, maart 1991.

OP ZOEK NAAR DE TIJDVOGEL

Eén van de verwijten die het stripverhaal met de regelmaat van een klok om de oren geelend krijgt, betreft de kwaliteit (of het gebrek eraan) van de meeste scenario's. Wie prima kan tekenen, weet daarom nog niet hoe een boeiend verhaal te vertellen, en doet dan dikwijls maar een beroep op 'specialisten' als Duchâteau, Convard of Cauvin, die grossieren in scenario's. Zij verkopen al 20 jaar hetzelfde verhaal, maar geen kat is dat ooit opgevallen. Gelukkig kan de ware stripfiethebber terugvallen op scenaristen van het kaliber van o.a. Yann, Van Hamme, Moore of Le Tendre. Echte vaklui, die niet alleen intelligente, onderbouwde scenario's schrijven, maar ook een neus hebben voor het kiezen van de juiste tekenaar: allen hebben minstens twee toprekenen op hun actief met verschillende tekenaars.

Voor Christian Rossi schreef Serge Le Tendre reeds drie albums van de psychologische thriller-reeks *Julius Antoine*. Samen met Régis Loisel stond hij in voor de vierdelige 'heroic fantasy'-cyklus *Op zoek naar de tijdvogel*, goed voor 213 strippagina's van de bovenste plank, en algemeen erkend als één van de topwerken van het voorbije decennium. Zoals de titel al aangeeft, gaat het verhaal naar aloude 'heroic fantasy'-traditie over een kweeste. In een grijs verleden hebben de goden van het verre Akbar hun opstandige collega Ramor gevangen gezet in een hoorn, maar nu staat hij op het punt zich te bevrijden, en dat zal voor Akbar dood en vernietiging betekenen. Gelukkig heeft Mara, de heksenkoninkin, ontdekt dat ze Ramor met de hulp van de Tijdvogel voor goed in zijn hoorn kan opsluiten. Daarom vraagt ze haar ex-vriendje, de onversaagde, legendarische ridder-op-rust Bolster, op zoek te trekken naar hoorn en Vogel.

Op het eerste zicht een nogal banaal gegeven, maar reeds vanaf de eerste pagina's weet Le Tendre te boeien door een prima keuze en typering van de personages. Op zijn tocht wordt de impulsieve, trotse Bolster verzgeld door Mara's sensuele, eigennuttige en brutale dochter Hermelijn, die misschien ook zijn dochter is. Hun gevecht zorgt voor pittige en geestige dialogen. Dit duod wordt wat later nog

aangevuld met de onhandige Grote Onbekende en door Bulrog, een norse huurling. Door hen voldoende psychologische diepgang te geven en handig in te spelen op de tegenstellingen binnen dit kwartet, zet Le Tendre zeer geloofwaardige personages neer. En alsof dit niet volstaat, telt de reeks tal van intrigerende nevenfiguren. Mara's dronselaar, een mysterieus blauw diertje; Sot, de duivelse riviergeest; de Jager; Kiskill... Bovendien speelt het onduidelijke verleden van sommige protagonisten een belangrijke rol: het blijkt namelijk dat sommigen in het verleden reeds met elkaar te maken hadden, en dat zorgt uiteraard voor bijkomende spanningen.

Ook het verhaal zelf is ongemeen spannend. Le Tendre houdt stevast een troef achter de hand, overigens zonder geforceerd over te komen. Gestuurd in het 'heroic fantasy' domein, stijgt *Op zoek naar de tijdvogel* nochtans ver boven de klichees van het genre uit en bewijst met verve dat originaliteit ook vandaag gelukkig nog mogelijk is. Als ekstratraatje bevatten de tekeningen bovendien heel wat impliciete humor, meestal op de kap van de Grote Onbekende.

Merken we tenslotte op dat het epos een open einde heeft. Het goede nieuws hierbij is dat Loisel inderdaad heel wat ideeën heeft voor een eventueel vervolg, het slechte nieuws echter dat hij zelf geen tijd heeft om ze uit te werken, omdat zijn (vijfde) project rond Peter Pan hem nauwer aan het hart ligt, en dat hij vooralsnog niemand heeft gevonden (gelukkig maar?) die hij in staat acht het tekenwerk over te nemen. In het principe zelf ziet hij geen graten.

Dat tekenwerk van Loisel verdient trouwens ook onze bewondering. Doorheen de vier delen is de evolutie van zijn stijl mooi te volgen. In het begin een tikkeltje wisselvallig en iets te krampachtig, maar vanaf het derde deel tot volle maturiteit gekomen. Zwieger en luchtiger, en zo de onmiddellijke voorloper van Loisels jongste telg, het magistrale *Peter Pan*, dat nu reeds op weg lijkt naar de status van klassieker. U bent gewaarschuwd. (MK)

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10

1									
2									
3									
4									
5									
6									
7									
8									
9									
10									

Horizontaal – 1 Internationaal dansfestival 2 Zeil tegen de wind in – Vogel 3 Duitse stad – Hoofdstad 4 Machtig wapen – Turkse eretitel – Voorzetsel 5 Pausennaam – Bolstaande plooi 6 Telwoord – Godin van de overwinning 7 Geliefde van Zeus – Sleepnet – Geestelijke 8 Droogoven – Klinknageltje 9 Gestold vleesnat – Bovenzinnelijke 10 Vroegen ootmoedigheid.

Vertikaal – 1 Babelkous – Duizendsten van een taël 2 Slaafse dienaar – Nederlandse koreografe 3 Brede laan – Berkachtige 4 Lange veer – Erotiek 5 Selenium – Besef, kennis 6 Legermacht – Lidwoord 7 Burcht van het oude Jeruzalem – Doe de das om 8 Pop, bedrieg – Eindig, beperkt 9 Minuskuul geladen deeltje – Frigide 10 Onbepaald telwoord – Vertegenwoordigers.

Hugo De Ridder en de KU Leuven

De koelissen van de kristendemokratie

'Omtrent Wilfried Martens', het nieuwste boek van Hugo de Ridder, heeft heel wat stof doen opwaaien. Hoewel vooral de 'vier van Poupehan' en de rond BAC-directeur Detremmerie de krantekoppen haalden, staat er in 'Omtrent Wilfried Martens' nog een schat aan andere interessante informatie. Meestal gaat het om terloops vermelde namen en feiten, die echter vaak een ongegeneerde kijk geven achter de koelissen van de kristendemokratische politiek. Stelselmatig stoot men in dergelijke passages op de KU Leuven, of op personen die nauw met de universiteit betrokken zijn. Met name de fakulteit economische wetenschappen en ongeveer de helft van de leden van de Raad van het Beheer spelen bijvoorbeeld een niet onbelangrijke politieke rol, maar dan "achter de schermen", zoals dat heet. Veto vlooid 'Omtrent Wilfried Martens' in die zin uit, en richtte haar aandacht op de totstandkoming van het 'neo-liberale' krisismanagement in de periode '80-'82.

De Ridder laat het eigenlijke herstelbeleid in 1980 beginnen met een 'denk-oefening' van Paul-Williem Segers, erevoorzitter van de BAC en oud-voorzitter van zowel CVP als ACW. Hoewel P.W. Segers toen niet meer actief aan de politiek deelnam, bleef hij de gebeurtenissen met meer dan gewone belangstelling volgen. Volgens de Ridder werd hij, evenals andere "economisch en financieel bewuste mensen van het ACW", verontrust door de crisis van het bedrijfsleven, de buitensporig groeiende staats-schuld van België en de relatieve zwakte van de frank.

Segers kan de ACW-top overhalen om "een beperkte, confidentiële denk-tank op te richten om een sociaal aanvaardbaar reddingsplan voor de Belgische economie" uit te werken. In 1980 behoorden hiertoe, naast Jef Houthuys (voorzitter van het ACV) en Bob van den Heuvel (voorzitter van de Landsbond van Kristelijke Mutualiteiten) ook ACW-voorzitter Willy D'Havé, tevens voorzitter van de BAC en lid van de Inrichtende Overheid van de KU Leuven, en de veelbesproken Hubert Detremmerie, schatbewaarder van het ACW, voorzitter van het directiekomitee van de BAC en lid van de Raad van Beheer van de KUL.

Salon

Detremmerie nam het initiatief in handen. Op 10 december 1980 vond in de directiekantoren van de BAC de eerste vergadering plaats van de 'groep Detremmerie'. Hiertoe behoorden Detremmerie zelf, Jan Smets en Fons Verplaetse, beiden werkzaam op de studietoel van de Nationale Bank, en Theo Peeters. Een weinig later wordt de groep uitgebreid met ondermeer Jan Hinnekens, voorzitter van de Boerenbond, regent van de Nationale Bank en (pas vanaf 1989) lid van de Raad van Beheer van de KUL.

Theo Peeters, bestuurder en lid van het directiekomitee van de Bank Brussel-Lambert, is op dat moment full-time hoogleraar aan de fakulteit economie van de KU Leuven. Van hem wordt gezegd dat hij "op financieel-economisch gebied bij gelegenheid het ACW met raad en daad bijstaat." Om uit de economische crisis te geraken toonde Peeters zich een uitgesproken voorstander van een devaluatie van de frank, gekoppeld aan een reeks begeleidende saneringsmaatregelen. De anderen volgden hem daarin.

Ongeveer gelijkzijdig komen in het salon van Robert D'Haese, toen vice-gouverneur van de Nationale Bank, op geregelde tijdstippen een groep Leuvense economen samen. De professor Louis Baek, Paul de Grauwe, Dirk Heremans (van '84 tot '88 kabinetsadviseur bij Economische Zaken en Financien, in '78 nog winnaar van de tweejaarlijkse prijs van de BAC...), en Karel Tavernier (toen vice-rector en voorzitter studentenaangelegenheden) bespraken samen met Verplaetse en Marcel D'Haese 's lands economische toestand. Ook zij kwamen tot de conclusie dat een devaluatie onvermijdelijk was. De Ridder neemt aan - en er is weinig reden om hieraan te twijfelen - dat er tussen deze mensen en de 'groep-Detremmerie' een permanente wisselwerking bestond in de persoon van Fons Verplaetse.

Zoals hierboven vermeld, bleven de werkzaamheden van de 'groep Detremmerie' vertrouwelijk. D'Havé en de rest van de ACW-top werden welkijks door de BAC-directeur op de hoogte gehouden, maar naar de buitenwereld lekte niets uit. Noch CVP-voorzitter Tindemans, noch premier Eyskens wisten hiervan af. Dit kan verklaard worden door het feit dat het uiteindelijk opzet van de 'groep Detremmerie' erin be-

Paul de Grauwe, in 1981 voorstander van devaluatie.

stond de toenmalige rooms-rode regering te vervangen door een coalitie van kristen-demokraten en liberalen. Als eerste minister schoven ze Wilfried Martens naar voor. Prioritair zou die regering werk moeten maken van een strikt herstelbeleid, ondermeer door middel van een forse devaluatie. Allemaal, zowel de ACW-figures (zoals D'Havé en Detremmerie) als de anderen (Hinneken, Peeters) konden zich hierin terugvinden. Pas op 8 juli 1981 - de 'groep Detremmerie' is dan al volle acht maanden bezig - hoorde Wilfried Martens van dit plan, tijdens een gesprek met 'peetvader' P.W. Segers. Op 21 september viel de regering-Eyskens.

Segers had zijn opzet goed voorbereid. Nu nieuwe verkiezingen zich aandienen en de 'groep Detremmerie' haar studiewerk zo goed als voltooid had, was het dringende tijd om die bevindingen in bredere kring ingang te doen vinden. De oplossing van Segers - een rondvaart-met-diner op een Flandria-boot voor een selecte club genodigden - staat geboekstaafd als een van de meest ingenieuze voorbeelden van politieke lobbying. Op 3 oktober dineert de volledige ACW-top op de Schelde, samen met voorafstaanden uit de CVP, de universiteiten, de industriële en financiële wereld, de kerkelijke overheid, leger en rijkswacht. Volgens de Ridder werden de aanwezigen informeel ingelicht over de plannen van de 'groep Detremmerie'.

Bij nader inzien bestond een niet onaanzienlijk deel van de genodigden (om precies te zijn: 18 op 75) uit mensen - mannen - die toen aan de KU Leuven verbonden waren of die eerder waren geweest. Naast de onvermijdelijke Hubert Detremmerie en Willy D'Havé tafelden immers ook August De Schryver (Raad van Beheer van de Universitaire Ziekenhuizen (UZ)), Marc Eyskens (gevozen regeringscommissaris, buitengewoon hoogleraar economie), Edward Leemans, (hoogleraar sociale weten-

schappen), Leo Tindemans (buitengewoon hoogleraar sociale wetenschappen, thans Inrichtende Overheid), Robert Vandepitte (buitengewoon hoogleraar bij rechten), Gaston Eyskens, (emeritus en gewezen dekaan bij economie), Raf Hulpiau (emeritus bij economie), August Cool, (voorheen zowal Raad van Beheer KUL als Raad van Beheer van de UZ), Josse Meriens de Wilmars, (Inrichtende Overheid, buitengewoon hoogleraar bij rechten), Jos De Saeger (voorzitter van de Raad van Beheer van de UZ, voorheen Inrichtende Overheid), ASLK-directeur-generaal Luc Aerts (Raad van Beheer), Bob Vanes (oud-lid van de Raad van Beheer) Vic Van Rompuy (hoogleraar economie), Karel Tavernier (hoogleraar economie en vice-rector), Paul Vandebussche (buitengewoon hoogleraar sociale wetenschappen) en Gaston Geens (gevozen regeringscommissaris, voorheen Inrichtende Overheid).

Diktatuur

Zes dagen na die Flandria-rondvaart arrangeerde Vaast Leysech een ontmoeting tussen Wilfried Martens en de liberale voorman Frans Grootjans. Leysen - geen familie van de latere KUL-eredoktor André Leysen (trouws ook op de boottocht aanwezig) - was niet alleen buitengewoon hoogleraar economie aan de KU Leuven, maar vooral oud-voorzitter van het Vlaams Economisch Verbond (VEV). Een week eerder had Leysen reeds gesuggereerd: "Maak met de PVV een principieel akkoord om na de verkiezingen een CVP-PVV-regering te vormen met uitsluiting van elke andere partij. Die regering moet zich prioritaair met het economisch herstelbeleid bezighouden." In het kantoor van deze KUL-hoogleraar bereikten Martens en Grootjans op 9 oktober '81 een principieel akkoord rond een rooms-blauwe regering. De ginds tot stand gekomen coalitie zal zes jaar lang aan het bewind blijven en vaak regeren met zogenaamde "bijzondere machten".

Op een of andere vorm van bijzondere machten (populair volmachten genoemd) werd immers steeds meer aangedrongen. De Ridder heeft het hierover nauwelijks, en dat is een ernstige lakune: de naam van Wilfried Martens zal immers altijd verbonden blijven aan deze fel bediscussieerde methode van regeren. Zo gaat de Ridder voorbij aan de merkwaardige "oproep tot alle burgers van dit land. Voor een echte regering." die een aantal prominenten uit de financiële en economische wereld op 21 november lanceerden. Zij eisten ondermeer "de onafhankelijkheid en de voorrang van de regering tegenover de politieke partijen en drukingsgroepen".

Tot de ondertekenaars behoren André Leysen en André Vlerick (beiden aanwezig op de boottocht) Jan Hinnekens (van de 'groep Detremmerie'), Guido Declercq (op dat moment Algemeen Beheerder van de KU Leuven) en Robert Stouthuysen (lid van de Raad van Beheer van de KUL). Stouthuysen, ook erevoorzitter van het VEV en lid VBO en directeur van Janssens Pharmaceutica, zou zich in een Vrije Tribune in de Standaard van 9 januari 1982 nog explicieter uitdrukken. Indien volmachten niet zouden volstaan, dreigde Stouthuysen dat "men een beroep moet doen op een diktatuur ad hoc om de binnenlandse inertie te keren".

Die bijzondere machten zouden in hun optiek hard nodig zijn. Vier dagen voor de bekendmaking van de "oproep..." op 8 november 1981, was de CVP de verkiezingen ingegaan met de besluiten van de 'groep Detremmerie' als programma: het JET-plan ("Jeugd-Economie-Toekomst"). Het leverde de partij een dreun op zonder weerga: de CVP verloor nagenoeg zeven procent en leverde zes zetels in, de PSC verloor liefst zeven zetels. Toch hield het akkoord Martens-Grootjans stand en bogen liberalen en kristen-demokraten zich na korte tijd over een regeerprogramma.

Dat programma zou nog een merkwaardige impuls krijgen vanuit de Leu-

vense fakulteit Economie. Het hogervermeld 'salongroepje' van Tavernier, Baek, De Grauwe en Heremans kwam op 11 december samen. Baek redigeerde hieruit een nota die 's anderendaags aan formateur Martens en de CVP-onderhandelaren overhandigd werd, en waarin een devaluatie van ongeveer tien procent centraal stond. Die nota werd later herwerkt tot een brochure 'Herstelbeleid, vroeger en nu', verschenen in de reeks Leuvense Economische Standpun-

ten. Goed twee maanden later, op 21 februari '82, is een devaluatie van 8.5% een feit. Op de EG-commissie had België de 10% van de 'nota Baek' geëist, maar vooral de Bondsrepubliek Duitsland wilde dit niet toestaan. Tot het laatste ogenblik hadden Hubert Detremmerie en Theo Peeters de hele operatie begeleid.

Walter Pauli

DE RIDDER OVER DILLEMANS

In 'Omtrent Wilfried Martens' voert Hugo de Ridder vanzelfsprekend heel wat kristendemokratische prominenten ten tonele. Tweemaal werpt hij een nieuwe licht op de prille carrière van rektor Roger Dillemans.

In 1972 circuleerden verschillende namen van kandidaat-voorzitters van de CVP: naast Wilfried Martens worden Leo Tindemans, Luc Dhooze, Gaston Geens en Jos Chabert genoemd. Uiteindelijk had een groep van een "twaalftal veertigers" een beslissende vinger in de pap. Volgens de Ridder ging het om een "informele groep, bemerkend om het *renouveau* van de CVP". Hiertoe behoorden ondermeer Wilfried Martens, Frank Swaelens, Jos Chabert, Luc Dhooze, Paul De Keersmaecker, Gaston Geens, Petrus Thys, Guido Verhaegen, Marcel Storme, de flamboyante Herman Deleecq en Roger Dillemans.

De groep kwam op 27 januari 1972 samen op het kabinet van minister Van Mechelen. Eén voor één werden de kandidaturen overlopen. Reeds bij de eerste kandidaat - Leo Tindemans - geeft de Ridder een merkwaardige inlichting: "Er waren vage plannen om Leo Tindemans een professoraat in Leuven aan te bieden, of ondervoorzitter te maken van de Boerenbond." Het is een van de meest expliciete getuigenissen hoe het eraan kan toegaan bij de benoeming van een KUL-professor: een twaalftal kristendemokratische *backbenchers*, waarvan enkel Geens en Dillemans aan de KUL verbonden zijn, babbelen openlijk over een universitaire benoeming. Doorgaans, als het een "normale" benoeming betreft, wordt zo'n procedure in ieder geval vertrouwelijk afgehandeld. Het hele opzet met Tindemans is in '72 (gelukkig!) niet doorggegaan.

Uiteindelijk besluiten "de veertigers" om de kandidatuur van Wilfried Martens te steunen. Dillemans ontpopte zich tot hun voorzitter, of alleszins tot hun woordvoerder. Hij

was het die uiteindelijk aan Martens en Chabert mededeelde: "Het verdikt is gevallen. Wilfried wordt voorzitter, Jos moet fractieleider worden (applaus). Wilfried, we staan voor een moeilijke opdracht, want velen in de sociale wereld staan huiverachtig tegenover jou. We hebben afgesproken vertrouwenwekkende demarches te doen bij Gust Cool, monseigneur Daelemaans en anderen. Je zou toch wat moeten inbinden."

Hiermee vroeg Dillemans eksplicit aan Martens om afstand te nemen van zijn 'linkse' verleden. Martens was van '67 tot '70 voorzitter van de CVP-Jongeren. Hij verdedigde toen, alle verhoudingen in acht genomen, bijzonder progressieve standpunten: Martens pleitte voor een pluralistische gemeenschapsschool (een gruwel voor het katholiek onderwijs) en voor progressieve frontvorming met de socialisten. Dat werd binnen de CVP slechts matig geapprecieerd. Toen in september '68 de CVP-Jongeren op de proppen kwamen met hun manifest 'Partijvorming in België en de rol van de CVP', werden ook de reacties hierop van een tiental CVP'ers gepubliceerd. Hierin werd meestal gesteld dat de CVP-Jongeren wel het recht hebben om de problemen scherp te stellen, maar dat de kristendemokratie uiteindelijk een valabel alternatief biedt. Tot die laatste groep CVP'ers behoort ook een aantal van de "jonge veertigers", zoals de hoogleraar Herman Deleecq en Roger Dillemans.

Hugo de Ridder noemt de commentaar van het weekblad 'De Nieuwe' op die reacties *scherpzinnig*: "De grootste ontgoocheling biedt (...) de groep van jong nonge, reeds gearriveerde CVP'ers die aan het woord komen. Van mannen die nog betrekkelijk jong zijn in de politiek en dergelijke platvloerse klieches durven neerpennen, valt geen vernieuwing te verwachten. Integendeel." (WP)

Als profren spreken

In de aula voeren ze het hoge woord. En op het examen bedenken zij de vragen. Maar dan trekken ze zich terug in hun ivoren toren. Hoe ziet zo'n toren er van binnen uit? En wat als wij nu eens de vragen zouden stellen? Zonder angst (ons kunnen ze niet meer buizen!) en zonder toga-schroom gingen we aan tafel zit-

ten met de slimste geesten van Vlaanderen. En ja, ze wilden praten. Over abortus en euthanasie, over genetische manipulatie en misbruiken in de psychiatrie, kortom: over alles

waarover ze tot nog toe zo angstvallig hadden gezweven. Vanaf 11 oktober, elke week, in onze nieuwe reeks "ONDER PROFESSOREN".

PANORAMA
DE POST

LEES EN BELIEF
WAT WIJ BELIEVEN

Klapstuk '91 is op komst

Geen prestigepolitiek in dit festival

Wie door een goddelijke wilsbeschikking van hedendaagse dans houdt en per toeval in oktober zijn dagen doorbrengt te Leuven, heeft voor de komende weken beslist geen reden tot klagen. Binnen enkele dagen is het namelijk weer zover, dan staat ons weerom een editie van het internationale dansfestival Klapstuk te wachten. Dansiefhebbers hebben hier reeds twee jaar met ongeduld naar uitgekeken, maar nu worden ze eindelijk beloofd. Vanaf 15 oktober zullen ze zich weer kunnen volzuigen met dans en zich een veertiental dagen kunnen terugtrekken in halfdonkere zalen. Heel alleen, met een wereld die enkel bestaat uit pluchen zetels, sfeervolle muziek en dansende lichamen.

Klapstuk '91 toont geen staalkaart van wat er zich vandaag op de internationale moderne dansscene afspeelt. Wel schenkt dit festival speciale aandacht aan de zogenaamde 'Vlaamse/Belgische golf'. Grote namen uit de Belgische danswereld als Jan Fabre en Anne Teresa De Keersmaecker, Belgen die nu al een tijdje aan de internationale danstop meedraaien en er hun beste beentje(s) voorzetten, sieren de affiche.

De leading lady van de hedendaagse (Belgische) dans, Anne Teresa De Keersmaecker, is reeds voor de vijfde maal op Klapstuk te gast. Daar waar ze twee jaar geleden het festival mocht openen met haar succesrijke productie 'Mikrokosmos', staat ze dit jaar in voor de sluiting van het Klapstuk. 'Achterland', De Keersmaeckers nieuwste creatie, belooft weer voor een ware klapper te zorgen. In deze productie staat, zoals we dat gewoon zijn van Anne Teresa, de

muziek weer erg centraal. 'Acht studies voor piano' van György Ligeti en 'Drie sonates voor viool' van Eugène Esaye worden dan ook live uitgevoerd, terwijl acht dansers via virtuoze passen en bewegingen het geheel vervolledigen tot een dansconcert met teatrale trekken.

Ook Fabre brengt met zijn 'Sweet Temptations' een productie die balanceert op de grens van dans en theater. Sinds '83 heeft het Klapstuk deze toonaangevende teatermaker gevolgd en Fabre blijkt op die kleine tien jaar tijd een enorme evolutie te hebben doorgemaakt. Toeschouwers moeten zich in 'Sweet Temptations' ook niet verwachten aan een stuk minimalistische dans, zoals in 'Das Glas im Kopf', de productie waarmee Fabre in '87 voor het laatst op Klapstuk te gast was. Hij is wel nog steeds op zoek naar de absolute schoonheid, maar in 'Sweet Temptations' wordt deze zoektocht op een veel

meer energieke manier aangepakt. Overigens zijn Jan Fabre en Anne Teresa De Keersmaecker de enige gekende namen die er op de affiche voorkomen. Klapstuk '91 heeft vooral aandacht voor minder gekend en nog totaal onbekend danstalent uit binnen- en buitenland.

Sensueel

Beginnende danskunstenaren een kans geven, jong werk tonen aan een breder publiek, dat vindt programmator Bruno Verbergt één van de basistaken van dit festival. Vandaar het project 19.15. Deze naam verwijst naar het aanvangsuur van een aantal voorstellingen, waarin een internationale selectie van jong dans talent de kans krijgt om via een korte creatie (maksimum een half uur) in het voetlicht te treden en zichzelf bekend te maken aan het grote publiek. Het Klapstuk nodigde hiervoor twee maal zeven choreografen uit. Van 15 tot 23 oktober komen de eerste zeven danskunstenaren aan de beurt. Hieronder bevinden zich ondermeer Suzy Blok en Christopher Steel (Nederland), die met het energieke 'Be Long' inmiddels reeds toe zijn aan hun vierde creatie. Mark Murphy (Groot-Brittannië) toont met zijn groep V-TOL, wat staat voor Vertical Take-off and Landing, werk uit een dansworkshop waaraan dit gezelschap de afgelopen zomer in München deelnam.

In het kader van Europatia '91 Portugal, nodigde het Klapstuk een tweede reeks van zeven choreografen uit. Onder de titel 'Os Novos Portugueses' krijgen zeven jonge Portugese talenten de kans om aan het Belgische publiek te tonen hoe onder de Lissabonse hemel de Portugese hedendaagse dans openbloeit. Van 23 tot 31 oktober krijgt de dansiefhebber dan ook volop de gelegenheid om kennis te maken met onder andere Joana Providencia, die een sensueel duet voor twee vrouwen brengt: 'Sustine et Abstine' (Onderga en Onthoud u). Even interessant is Joao Fiadeiro, de Portugese variant van onze eigen Wim Vandekeybus, die 'Solo com dois intérpretes' brengt, een solo voor twee dansers.

Het Klapstuk heeft zijn taak doorheen de jaren steeds bijgestuurd en geherdefinieerd. In de beginjaren had dit festival voornamelijk de functie de hedendaagse dans te introduceren. Binnen het gemanicpeerde Belgische dansklimaat van vandaag lijkt het eerder de taak van het Klapstuk, zo vindt Bruno Verbergt, om te zorgen voor een continuïteit. Vandaar de titel van nieuwste editie van dit internationale dansfestival 'Dancefeest in een gekonsolideerd landschap'.

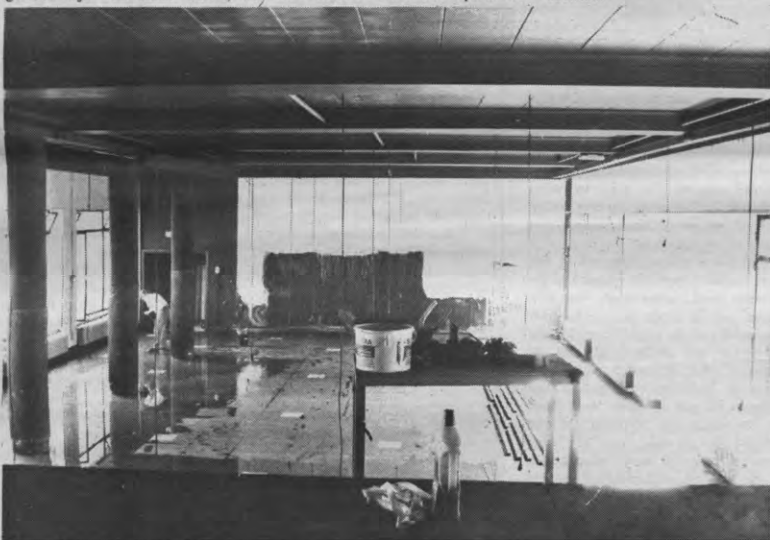
Naast de 19.15-rubriek, het koninginstuk van dit festival, maakt Klapstuk '91 dan ook een flinke brok ruimte vrij voor eigen creaties. Sinds vorig jaar beschikt het Stuc over een eigen dansstudio, waarin artiesten worden uitgenodigd om producties voor te bereiden, workshops te organiseren en audities te houden. Vanuit de studio kan er dan een doorstroming naar het festival plaatsvinden. Zo kreeg de Nederlandse Angelica Oei, die reeds op Klapstuk '87 te gast was met 'Oidan Skroeba' en die in oktober '90 nog menig Leuvense dansiefhebber verraste met haar 'Regendansen', dit jaar de financiële middelen en de materiële mogelijkheden om zich in de nieuwe studio grondig voor te bereiden en te trainen op een nieuwe choreografie. Deze werd tot 'alud' gedoopt. Ook Monica Valenciano uit Madrid kreef er in de studio voor dit festival het expressivistische, totaal ongestileerde 'Puntos Suspensivos...'. Meg Stuart (New York) kreeg op haar beurt carte blanche om een avondvullend programma in elkaar te boksen. Het resultaat 'Disfigure Study' is een van alle franje ontdaan stukjes dans.

Geroezemoes

Toch nemen de organisatoren hiermee nog geen genoegen. Zoals het een waar festival past, dienen de voorstellingen te worden aangevuld met randevenementen. Klapstuk-programmator Bruno Verbergt opteerde dit jaar echter niet voor een overvloedig aanbod aan cursussen, workshops of lezingen ter omkadering van het festival. Wel zijn er, net als twee jaar geleden, korte gesprekken voorzien met enkele choreografen. Deze publieke discussies met Klapstukkoreografen vinden steeds plaats op 16 u in Kafé Metropole (Oude Markt 46), de dag na (één van) de voorstelling(en). Zij worden geleid door het deskundige team van Mark Hammond (Groot-Brittannië) en Vesna Silvanovic (Joegoslavië), een koppel dat over de nodige danservaring beschikt om samen met het publiek, via een soort van debat, de dansvoorstellingen in een bredere culturele context te plaatsen.

Deze 'Mark and Vesna meet...'-rubriek kan, voor geïnteresseerden, worden aangevuld door een overdenking van het begrip 'schrijven over dans'. Klapstuk '91 organiseert van 21 tot 26 oktober immers een seminarie: 'Geroezemoes rond een dansfestival', waarin een gesloten groep van mensen, onder leiding van onder andere Bart Verschaffel, Herman Asselberghs en de Portugese danser Antonio Pinto Ribeiro schrijven

(Foto Hielke Grootendorst)

Kuisers begeven zich als de bliksem naar Klapstuk!

Karrièrè?

Ben jij geïnteresseerd in het onderwijs aan deze universiteit, ben je begonnen met de studentenbelangen, voel je wel iets voor medebeheer, ben je niet bang om de handen uit de mouwen te steken en schrijft een vergadering je niet af, dan ben jij misschien de ideale student-vertegenwoordiger.

Kringraad, de raad van Loko die zich bezighoudt met de onderwijsproblematiek aan deze universiteit, verkiest immers in deze week student-vertegenwoordigers voor het academiëjaar 1991-1992. We zijn op zoek naar kandidaten voor volgende functies:

• 2 vertegenwoordigers voor Akademische Raad, waarvan 1 uit humane wetenschappen en 1 uit positieve wetenschappen. Akademische Raad is het hoogste bestuursorgaan aan deze universiteit waarin studenten zetelen en is verantwoordelijk voor de algemene onderwijs- en onderzoekspolitiek van onze unief.

• 3 vertegenwoordigers voor Onderwijsraad, waarvan 1 uit de

groep biomedische wetenschappen, 1 uit de groep exacte wetenschappen, 1 uit de groep humane wetenschappen A (Rechten, ETEW, PolSok). Onderwijsraad is een adviesorgaan dat zich bezighoudt met de onderwijsproblematiek.

• 1 vertegenwoordiger voor de Raad voor Internationale Relaties (RIR). De vertegenwoordiger wordt ook lid van de Erasmus-koordinatoren-kommissie. Interesse voor de Leuvense en Europese onderwijsproblematiek is vereist.

• 2 vertegenwoordigers voor de Interfakultaire Commissie voor Aggregatie (ICA), waarvan 1 uit de positieve wetenschappen en 1 uit de humane wetenschappen.

Ben je student aan de KULeuven dan kan je hiervoor solliciteren indien je voldoet aan volgende voorwaarden:

1. De kandidaten moeten in de loop van dit of vorig academiëjaar in minstens één zijtijd geslaagd zijn. Kandidaten voor Onderwijsraad moeten bovendien een jaar lid geweest zijn van een POK of fakulteitsraad.

2. Er wordt een gedegen kennis

verwacht van de werking van de POK, fakulteitsraad, onderwijs-werkgroep van je kring, presidium of Kringraad. Op basis van zo'n ervaring moet je grondig op de hoogte zijn van de problematiek inzake onderwijs en mede-beheer in het algemeen, of je toekomstig werkingsdoelmerk in het bijzonder.

3. Tenslotte moet je bereid zijn je functie op te nemen volgens de Geplogenheden van Kringraad, dit wil zeggen:

– als vertegenwoordiger word je ex officio lid zonder stemrecht van de Algemene Vergadering van Kringraad. Deze vergadering komt tweewekelijks samen op vrijdagavond. Van de vergadering wordt verwacht dat ze dit lidmaatschap opnemen met zin voor initiatief.

– als vertegenwoordiger volg je van dichtbij het tot stand komen van de standpunten op de AV door bijvoorbeeld actieve inzet in de werkgroepen.

– als vertegenwoordiger verwoord en verdedig je steeds het standpunt van de AV van Kringraad naar de raad waarin je zetelt en omgekeerd breng je ook verslag uit van die vergaderingen op de AV (ook schriftelijk).

– de vertegenwoordigers bereiden samen (zowel inhoudelijk als wat de te volgen tactiek betreft) de vergaderingen voor. Ook voor deze specifieke voorbereiding moet tijd kunnen worden vrijgemaakt. Wekelijks komen de vertegenwoordigers samen in een bureauvergadering.

– een mandaat als vertegenwoordiger houdt ook administratief werk in zoals het tikken van nota's en verslagen aan de raaden.

De verkiezingen voor deze mandaten vinden plaats op de Algemene Vergadering van Kringraad op vrijdag 11 oktober om 19.00 u in de conferentiezaal van het Pauskollege. Kandidaten hiervoor moeten binnen zijn ten laatste op donderdag 10 oktober om 17.00 u.

We verwachten je entoesiastische schriftelijke sollicitatie met CV, motivering en vermelding van speciale kwalificaties die voor Kringraad nuttig kunnen zijn op het secretariaat van Kringraad, 's Meiersstraat 5, 3000 Leuven. Indien je solliciteert, dien je ook aanwezig te zijn op de AV waarop de verkiezing plaatsvindt.

KLAP

De volgende voorstellingen zijn uitverkocht:
Suzy Blok & Christopher Steel: op di 15/10
Angelika Oei: alle voorstellingen
Monica Valenciano: op wo 16 en za 19/10
John Jasperse: op wo 16/10
Kristien Van Reusel: op vr 18/10
Margarita Guergue: op wo 23/10
Joana Providencia: op do 24/10
Vera Mantero: alle voorstellingen
Nadir: op ma 28/10
Voor de voorstellingen 'Achterland' van Rosas en 'Sweet Temptations' van Jan Fabre zijn er enkel nog tickets te verkrijgen in de derde rang. Dat betekent "helemaal achteraan".
Voor alle overige voorstellingen zijn nog tickets verkrijgen. Die zijn momenteel enkel verkrijgbaar op 't Stuc, Van Evenstraat 2d, 3000 Leuven, 1ste verdieping. Je kan er elke werkdag van 10 tot 19 uur terecht, en zaterdag van 12.00 tot 18.00 u.
Voor meer informatie kan je altijd bellen naar ☎ 016/201.33.

en denken over dans en kritiek. Geïnteresseerden hierin kunnen zich aanmelden via een motiverende brief aan Klapstuk.

Een belangrijke plaats binnen de omkadering van deze festivaleditie, wordt ingenomen door film en video. Een selectie films van Herman Asselberghs gaat het dansfestival vooraf (zie pag. 7). Vervolgens presenteert Klapstuk '91, in het kader van Een uur KULTuur, een selectie van korte dansfilms afkomstig uit de Parijse Cinémathèque de la Danse. Deze afdeling van de Cinémathèque Française heeft de meest complete verzameling van dansfilms ter wereld. Het is de bedoeling om via een kleine selectie van dansfragmenten een oppervlakkig overzicht te geven van een halve eeuw dans.

Verder vindt er op 30 oktober, eveneens om 13u, in het Science-instituut (MSI, Erasmusplein) de Europese première plaats van 'Ottone, Ottone/1991', een video ineengestoken door Walter Verdin en gebaseerd op de voorstelling 'Ottone, Ottone' van Anne Teresa De Keersmaecker.

Walter Verdin stelt trouwens de hele videotek die hij in de loop der jaren rond Jan Fabre heeft opgebouwd tijdens dit festival ter beschikking. Mensen die nog geen kennis maakten met het werk van Fabre, die bepaalde theater- of dansvoorstellingen nog eens willen opfrissen of die gewoon een gezellig namiddagje Fabre-op-video willen meemaken, dienen zich slechts te melden op het Stuc (Van Evenstraat 2d). Vanaf 15 oktober kunnen op alle werkdagen tussen 12.00 u en 18.00 u deze Fabre-video's er gratis aangevraagd en bekeken worden.

Ann Heyrbaut

JO MEUWISSEN

Alle verhuur video-, klank- en lichtmateriaal voor seminaries, evenementen, optredens en fuiven

BARCOVISION: 5000 fr.
DISCOBAR: 4000 fr.
tel. 016/201.301

Pirlewiet is een vrijwilligersorganisatie die sinds enkele jaren vakanties organiseert voor 'kansarmen'. Naast kinderen uit de Vierde Wereld nemen ook kinderen uit tehuizen deel aan deze vakanties. Er worden kampen voor kinderen van zes tot zestien jaar georganiseerd, trektochten voor jongeren ouder dan zestien, en gezinsvakanties. Pirlewiet is nu al op zoek naar monitoren voor vakanties tijdens juli en augustus 1992. Enige ervaring in jeugdvervoering is nuttig, maar men reikt vooral op entoesiasme en inzet. Tijdens het weekend van 22, 23 en 24/11 vindt het eerste voorbereidingsweekend plaats, waarop naast informatie over de 4de Wereld ook de werking van Pirlewiet aan bod komt. Reageer liefst vóór 1/11. Meer informatie bij Bernadette Abts, Schreursvest 67, 3001 Heverlee, ☎ 23.98.75.

016/26.03.01
Platte Lostraat 243 3010 Kessel-Lo

Service

P.A. verhuur • publiciteit
geluidsregistraties

NOBELE NADINE

Vorige week donderdag werd de Nobelprijs Literatuur toegekend aan Nadine Gordimer. De nu 67-jarige Zuidafrikaanse blanke schrijfster kreeg in 1980 al een eredoctoraat aan deze universiteit. Ze werd toen voorgedragen door prof. Herman Servotte, die Engelse literatuur doceert. Gordimers eerste romans sloegen vooral in Engeland en Amerika aan. Politiek als zodanig komt er nauwelijks aan bod, maar door op een bepaalde manier de relaties tussen zwarten en blanken in het door apartheidswetten geteisterde land te beschrijven, neemt Gordimer onrechtstreeks politieke standpunten in. In Zuid-Afrika werden enkele werken van haar dan ook verboden door de censuurcommissie. In de jaren '50 ging ze naar de VS waar ze wegens haar bekendheid een lectorship van twee jaar kreeg aangeboden. Na haar terugkeer naar Zuid-Afrika werd ze omwille van haar faam gerust gelaten.

Een aantal van Gordimers romans werden in het Nederlands vertaald. In haar hele oeuvre wordt het apartheidregime sterk op de korrel genomen. Een beroemde uitspraak van haar is dat de zwarten het recht hebben alle blanke Zuidafrikanen, inclusief haarzelf, te doden. Toch meent ze dat het niet haar taak is de zwarten voor te schrijven wat ze moeten doen. Ondanks een sterke maatschappelijke betrokkenheid, schrijft ze dus niet op de eerste plaats vanuit een ideologische overtuiging.

Episch

Nadine Gordimer is zich er echter van bewust geworden dat ideologische vrijblijvendheid een lukse is, die een weldenkend mens onmogelijk met zijn geweten kan verenigen in een land als Zuid-Afrika. Door vrijblijvendheid kiest men ervoor zich niet te verzetten, en de zaken op hun beloop te laten. Impliciet wordt zo een politieke stelling ingenomen. Bij Gordimer heeft dit besef een lang rijpingproces doorgemaakt: hoe ouder ze werd, hoe meer ze beseftte dat ze kant moest kiezen, en dat ze zich als intellectueel niet aan politiek kon

ontrekken. Vorig jaar nog maakte ze zich lid van het African National Congress (ANC).

De jury van de Nobelprijs vindt terecht dat Gordimer de prijs te danken heeft aan haar enorme literaire verdiensten, en dat haar politiek engagement een ondergeschikte rol heeft gespeeld bij de beoordeling. Gordimer werd bekroond om haar "sublieme epische vertelkunst die - om het met de woorden van Alfred Nobel te zeggen - van enorme waarde is voor de mensheid". Hiermee zit het Nobelprijscomité op dezelfde lijn als prof. Herman Servotte, die in zijn laudatio voor het eredoctoraat, tien jaar eerder, de "diepte en waarachtigheid" van Gordimers werk onderstreepte, "waardoor het zonder twijfel tot de grote wereldliteratuur behoort". Servotte wees daarenboven op de "grote levenswaarden" die door Gordimer worden verdedigd. En in *Academische Tijdingen* van 18/1/80 lezen we dat haar oeuvre "uitmunt door hoge literaire kwaliteit en menselijke adel". In 1981 nodigde Servotte de schrijfster uit om gedurende een jaar een seminarie in de Faculteit Letteren en Wijsbegeerte te geven over Engelse korte verhalen.

Dat de namen van eredoctors en toekomstige Nobelprijswinnaars niet iedereen even bekend in de oren klinken, spreekt vanzelf. Gordimer verging het aan de KU Leuven niet anders. Nochtans had ze toen al verschillende prijzen, waaronder de *Booker Prize for Fiction* (1974) in de wacht gesleept. "Was er het eredoctoraat niet geweest, dan hadden we waarschijnlijk nooit gehoord van Nadine Gordimer. Maar het schaamrood, zou ons naar de konen moeten stijgen, want ze schijnt een zeer bekende schrijfster te zijn", liet een onwetende Veto-redactie zich nog in 1980 ontvallen. Andere gelauwerden op de tweede februari van dat jaar waren de vlak daarop vermoorde aartsbisschop Oscar Arnulfo Romero van San Salvador (heel wat meer bekend), professor in de nucleaire technologie Norman Carl Rasmussen, en de Franse nierspecialist Gabriel Richet. (DB)

Terrasfilms vóór het Klapstuk

Opwarming van geest en zintuigen

Om het publiek in de juiste stemming te brengen voor Klapstuk, worden de eerste week van het tweejaarlijkse dansfestival vier films vertoond op het terras van het Stuc. Vooraleer we kunnen genieten van dansende lichamen op de hedendaagse Bühne, is er een konfrontatie met het *in beeld* gevatte lichaam, zoals het te zien is in oudere science fiction-films. Herman Asselberghs, hoofdredakteur van 'Andere Sinema' stond in voor de programmatie.

De combinatie van dans en science fiction is niet zo uit de lucht gegrepen als misschien lijkt. Volgens Herman Asselberghs is het idee vorig seizoen ontstaan toen Dirk De Wit, filmprogrammatör van het Stuc, een reeks films vertoonde onder de titel 'Body in Extremis'. Het was een programma van vooral Engelse kortfilms uit de jaren '60 en '70 die handelen over de bevrijding van het lichaam en het doorbreken van taboes, vooral in verband met de seksualiteit. Zowel De Wit als Asselberghs waren er niet zo tevreden mee. Ze vonden dat de films nogal gedateerd leken. Er werd toen besloten zelf een videotape samen te stellen, een soort kladversie van wat er nu voor Klapstuk gemaakt is. Daaruit is het idee ontstaan om nu bij het festival zowel een videokatalogus rond het lichaam te maken als vier films te programmeren.

Mutaties

Uiteindelijk werd niet gekozen voor specifieke 'dansfilms'. Bruno Verbergt, directeur van Klapstuk, denkt immers dat de laatste tijd veel meer gebeurt met lichamen in films dan op de dansbühne. Asselberghs vindt bovendien dat film iets akkurater met de dingen kan omgaan en meer mogelijkheden heeft om dagelijkse belevingen te laten zien dan op de beperktheid van een toneelbühne kan uitgedrukt worden. De filmkeuze is dus bedoeld als een soort opwarming. Door te kijken hoe het lichaam kan ervaren worden en wat ermee kan gebeuren in de film, wordt men voorbereid op de dansvoorstellingen die demonstreren wat je met een lichaam kan doen.

De vier geselecteerde films gaan allemaal over muterende lichamen, die meestal via medische experimenten een ziekte oplopen of veranderingen ondergaan. Het zijn allemaal oudere science-fictionfilms waarin lichamen in konflikt komen met de buitenwereld. 'The Incre-

dible Shrinking Man', een klassieker uit de jaren vijftig van Jack Arnold, vertelt over een man die na blootstelling aan straling steeds maar verkleint zodat hij uiteindelijk verdwijnt. De relatie lichaam-omgeving en hoe de perspectiefveranderingen ervaren worden, staan centraal. Vertekend van de onaantastbare realiteit van de grootte van een volwassen man simuleren de wijzigingen van de omgeving het verkleiningsproces waardoor een angstaanjagend decor opgebouwd wordt. Off-screen vertelt het slachtoffer met een serene, menselijke stem de lotgevallen van iemand die al niet meer waar te nemen, laat staan dat hoorbaar, is. Op die manier wordt de vraag naar het bestaan van een andere dimensie gevóór en het publiek in onzekerheid achtergelaten.

Het tema van de door Jean-Luc Godard sterk geprezen 'Nuttty Professor' van en met Jerry Lewis is de transformatie van het lichaam, gevisualiseerd in de metamorfose van bijziende professor tot arrogante popster. De omzetting terug naar het lichaam van een professor onderstreept de simpele moraal dat mensen zich niet anders moeten voordoen dan ze zijn. In 'Fantastic Voyage' wordt een wetenschappelijk team tot mikroskopische grootte gereduceerd en in het bloedbanen-labyrint van een menselijk lichaam geïnjecteerd.

De oorspronkelijk geplande David Cronenberg-film 'Scanners', die niet in België kan vertoond worden omwille van te dure rechten, zou het over verschillende psychische krachten gehad hebben die een zo sterke indruk op het lichaam maken dat het uiteindelijk explodeert. 'Scanners' wordt echter niet vertoond, en als vervanging koos men voor het tevens recentere 'Blade Runner' (1982). In deze film van Ridley Scott wandelen een soort mutanten rond die een combinatie van mensen en robotten zijn. Uiteindelijk wordt het verschil tussen mens en robot uit het oog verloren.

Afstand

De samenstelling van het filmprogramma maakt een weloverwogen indruk. Ten eerste zijn het behoorlijk spannende films, wat tenslotte de eerste functie is van de terrasfilms. De voorgestelde films zijn helemaal geen obscure maar succesrijke, commerciële voorstellingen en dat was ook de bedoeling. In tweede instantie zijn het allemaal iets oudere films. Het vorig seizoen heeft men gemerkt dat weinig mensen vertrouwd zijn met de nieuwe science-fiction-films. Weinig mensen die naar het Stuc komen, willen die films ook au-

serieus nemen. Daarom worden geen films met Schwarzenegger of Stallone getoond maar wel oudere films waar het publiek een beetje afstand tegenover heeft en waarvoor er deftig gediscussieerd mag worden.

Ook naar een concept van Herman Asselberghs is het programmaboekje van Klapstuk 1991, de videokatalogus *Evanescence* (1991). Hij geeft een 40 minuten durend beeld van de stand van zaken van het hedendaagse lichaam dat veel te maken heeft met technologie en medische wetenschap en wil dus geen verslag zijn van de dansvoorstellingen. Daarnaast is een boekje met een essay en alle gegevens over de Klapstukvoorstellingen.

Ilse Steen

Kom ons niet vertellen dat je niet gewaarschuwd was...

Al meer dan een half jaar zijn ACCO en je faculteitskring in de weer om na te gaan bij je docenten welke cursussen en collegeboeken ze in hun lessen gebruiken. Inderdaad, een half jaar. Want noch het studentencoöperatief ACCO noch de studentenkringen willen dit aan het toeval overlaten. Wij zouden het immers doodjammer vinden dat je achteraf je cursussen of boeken zou moeten opretten omdat ze onbruikbaar zijn voor het college. Al wat blinkt,

tweedehands aangeboden wordt of flink in prijs gereduceerd is, is nog geen goud. En zeker niet steeds het juiste collegeboek.

Met de bereidwillige hulp van de verschillende professoren liggen nu en volgende dagen zowel je cursussen als je verplichte boeken op je te wachten in de diverse cursusdistributiepunten. De juiste boeken welteverstaan.

Je bestek mag je thuis laten.

Studeren met grootste voldoening

Parallellen tussen toen en nu

Kamperen in L&W

In de eksposaal van L&W vindt op dit ogenblik een tentoonstelling plaats die het ontstaan en de ontwikkeling van de vernietigings- en concentratiekampen van de nazi's belicht. Naast aandacht voor de historische context probeert men ook een parallel te trekken met de actuele migranten- en vluchtelingen-problematiek in binnen- en buitenland. De tentoonstelling werd samengesteld door de Auschwitz-stichting en naar Leuven gehaald door Tint, Scholen zonder Racisme, de Derde Wereldraad en UP.

Het vertrekpunt van 'De Nazi-concentratiekampen in hun historische context 1914-1945' is het Duitsland van net na de Eerste Wereldoorlog: een natie die verscheurd uit het conflict is gekomen, vernederd door het Verdrag van Versailles (als 'Diktat' door de nazi's bestempeld), economisch totaal aan de grond en politiek bijzonder onstabiel. De sociale spanningen die hieruit voortvloeien blijken de ideale voedingsbodem te zijn voor de nazistische machtsopbouw. De politieke laktheid doet vele kiezers 'ekstreem' stemmen. Er valt dan ook een perfecte parallel te trekken tussen de stijgende werkloosheidscijfers en de verkiezingsresultaten van de nationaal-socialistische partij van Hitler.

Hitler begint dan, financieel gesteund door Duitse industrieën die in de herbewapening van Duitsland wel brood zagen, de grondvesten van zijn Derde Rijk te leggen. Gesteund door Goebbels en Himmler slaagt Hitler erin zijn ideologie tot in de breedste lagen van de bevolking te doen doordringen. Zelfs de arbeiders marcheren iedere ochtend in kolonnes naar hun werk. In 1933, reeds enkele maanden na de machtsovername door Hitler, worden de eerste concentratiekampen geopend. Waar ze aanvankelijk vooral dienden om politieke tegenstanders (syndicalisten, parlementairen, socialisten en kommunisten) te elimineren, worden na een paar jaar ook meer en meer de 'Untermenschen' geveerd. Hierbij worden niet alleen Duitse Joden in de concentratie- en vernietigingskampen vermoord, maar ook homoseksuelen, zigeuners, gehandicapten en andersdenkenden die met treinen uit heel Europa aangevoerd worden.

De tentoonstelling geeft een duidelijk beeld van het leven in de kampen: de scheiding tussen mannen en vrouwen, de 'selectie' na aankomst in het kamp - ouderen en vrouwen met kinderen werden meteen naar de gaskamers gevoerd -, de 'ontluising', het gevangenis-orkesje dat verplicht werd "J'attendrai ton retour" te spelen bij iedere mislukte ontsnappingspoging, de benauwend kleine slaapkamers.

Het laatste luik van de tentoonstelling behandelt de rassenhaat vandaag. De parallellen met de jaren '30-'40 liggen voor de hand. Economisch gezien bevinden tal van landen in het huidige Europa zich in een min of meer analoge toestand: grote werkloosheid en inflatie veroorzaken ontevredenheid bij de bevolking. Bij dat 'onbehagen' over de sociale achteruitstelling komt dan nog vaak een zeker gevoel van onveiligheid. Dit wordt vanzelfsprekend versterkt door allerlei berichten over een vermeende hogere criminaliteit. In Oost-Europa en in Duitsland wordt men bovendien gekonfronteerd met een versterking van het nationalistische eenheidsgevoel: een uitstekende voedingsbodem voor het ekstreemrechtse gedachtegoed. Zoals de nazi's in de jaren dertig de Joden de schuld gaven voor de crisis en de grote werkloosheid, worden vandaag de migranten en de vluchtelingen door een aantal groeperingen en politieke partijen als oorzaak van alle kwalen aangewezen.

Partijen die van de rassenhaat hun hoofdthema gemaakt hebben, oogsten hiermee meestal ook daadwerkelijk electorale sukses. De inrichters van deze tentoonstelling vinden dat het beste (of slechtste) bewijs dat blijkbaar nog niet voldoende lessen uit het verleden getrokken zijn. Het is daarom nu meer dan ooit noodzakelijk om te blijven hameren op het feit dat het racistische gedachtegoed van bepaalde partijen nog steeds levensgevaarlijk is. Dat de stelselmatige aanvallen op mensen met een andere huidskleur uiteindelijk tot volkerenmoord kunnen leiden.

Scholen Zonder Racisme en Tint (Trefpunt Integratie) werken aan een mentaliteitsverandering: we zouden moeten ophouden andere volkeren te kulpabiliseren. Het gaat niet op dat minderheden verantwoordelijk worden geacht voor criminaliteit en werkloosheid. De vrees voor 'de andere' of 'het vreemde' wordt in onze maatschappij kunstmatig opgekleefd door partijen die daar baat bij hebben. Men kan zich afvragen of demagogische slogans als "Eigen volk eerst" en "Islam, inpakken en wegwezen" verschillen van het "Juden raus" van de jaren zestig.

De tentoonstelling werd dan ook georganiseerd in het licht van de komende verkiezingen. Bij een groot aantal politieke partijen is iedere vorm van migrantenstandpunt van de agenda verdwenen, alhoewel het juist steeds aktueller wordt. Daarom, en als reactie tegen het racistisch taalgebruik, vragen de organisatoren aan de politici een intentie-verklaring ter bevordering van een niet-racistische verkiezingscampagne.

Dorinda Dekeyser
Pieter Vandekerckhove

Den Tube: de tot jeugdhuis omgebouwde boot in de Vaartkom van buurtwerk 't Lampeke. (Foto Renaat Schrooten)

Geen coherente visie op kansarmoede

't Muske en 't Lampeke

De meeste studenten staan er waarschijnlijk niet bij stil, maar in Leuven heerst er heel wat kansarmoede. Dit fenomeen ontstaat door een accumulatie van probleemgebieden, waarbij het inkomen slechts een van de factoren is. Kansarmen kennen andere opvoedings- of relatiepatronen, en hanteren vaak andere normen dan niet-kansarmen. Als gevolg van slechte huisvesting besteden zij soms niet veel aandacht aan hygiëne. Ze letten vaak niet zo erg op voeding of gezondheid. Om kansarme mensen op te vangen en te helpen, werd eind '89 een samenwerkingsverband opgericht tussen een 25-tal sociale verenigingen uit het Leuvense. De vzw *Leuven.Sociaal* werkt enerzijds op basisniveau, wat het opzetten van projecten voor kansarmen inhoudt, en anderzijds op beleidsvlak.

De projecten behelzen bijvoorbeeld huisvesting en onderwijs. Zo huurt de vzw huizen, waarin gezinnen met kinderen worden ondergebracht. Deze gezinnen worden intensief begeleid, met de bedoeling te daarna zelfstandig te kunnen laten wonen. Op gebied van onderwijs geeft de vzw advies aan kinderverenigingen in kansarme buurten die instaan voor de opvang van kleuters of jonge scholieren na schooltijd. Kinderwerking 't Muske van buurtwerk de Straatmus in de Straatjesgang (omgeving Jozef II-straat) organiseert dagelijks huiswerkklases voor kinderen die thuis weinig mogelijkheden hebben om hun huiswerk te maken. In deze tot voor kort veel kansarme buurt wonen nu nogal veel

studenten. De omgeving biedt echter nog steeds een verpauperde aanblik.

Kinderwerking *Fabota* van buurtwerk 't Lampeke in de Ridderstraat heeft een gelijkaardig aanbod. Liesbeth Smeyers, medewerkster van Leuven.Sociaal: 'De Ridderstraat is één van de Leuvense buurten waar veel kansarmoede heerst. Niet alleen autochtonen behoren er tot de Vierde Wereld, maar ook veel migranten.' Een eindje verder dan de Ridderstraat, op de Vaart, ligt een tot jeugdhuis omgebouwde boot, waar de jongerenwerking van 't Lampeke regelmatig instuifavonden geeft voor jongeren tussen 18 en 30 jaar. Het buurtwerk in kansarme wijken stelt zich tot doel te zorgen voor eerstelijnsopvang. Het bemiddelt bij contacten tussen de bewoners en de politie, helpt de mensen bij het invullen van hun belastingsbrief en dergelijke. Verder zorgt het buurtwerk voor animatie, of organiseert het activiteiten zoals uitstapjes of toneel, en voor de jongeren kajakken of rotsklimmen. Buurtwerkingen krijgen van de stad Leuven een forfaitair bedrag van 150.000 frank. Kinderwerkingen worden ook gesteund door de Dienst Jeugdwerk van de Vlaamse Overheid. Een andere organisatie die behoort tot het samenwerkingsverband is de migrantenwerking *Tint*; zij biedt taalstimulering aan kinderen die thuis geen Nederlands spreken. Vorig jaar werden een vijftal kindjes uit de kleuterklas en het eerste leerjaar opgevangen. Andere kinderen krijgen individuele begeleiding

in scholen.

Op beleidsvlak tracht men contacten met de lokale overheid uit te bouwen. Op dit moment ontbreekt het in Leuven aan een echt beleidsplan voor de kansarmoede. Liesbeth Smeyers: "Het volstaat niet dat de stad geld geeft aan het Edukatief Centrum, het vluchthuis of de werklozenwerkingen en andere ondersteunende initiatieven, om al deze verschillende werkingen bij wijze van spreken te sussen. Er is een coherente visie op het probleem nodig." Bovendien heeft Leuven.Sociaal de indruk dat de informele sektor zichzelf eerst moet bewijzen aan de officiële instanties en zelf met een alternatief voor de dag moet komen, alvorens men daadwerkelijk erkenning krijgt.

Bij de start van het nieuwe schooljaar zijn bovengenoemde organisaties op zoek naar vrijwilligers die zich wekelijks een paar uur willen inzetten. De voorgaande jaren kon men rekenen op heel wat studenten uit de faculteit Pedagogie - al of niet in het kader van een stage -, uit het Hoger Instituut voor Readaptatiewetenschappen en de normaalschool. Er wordt van studenten, in tegenstelling tot andere vrijwilligers, enkel verwacht dat zij zich één keer per week engageren in een bepaalde werking. Voor de geïnteresseerden vindt een informatievergadering plaats op maandag 14/10 om 16 u in buurtwijken 't Lampeke, Cité Delvaux 2 te Leuven. Hier worden de werking uiteengezet en de mogelijkheden (DB)

Nieuwe uitgave van Studentenrecht

Studentengids doorheen juridisch doolhof

Bij de eerste uitgave van de gids 'Studentenrecht' in 1988 sprak redakteur Lieve Van Hoestenbergh, de juridisch adviseur van Studentenvoorzieningen, de hoop uit dat het boek snel zou verouderen. Dat is inderdaad gebeurd, want nu is daar reeds de tweede, herwerkte uitgave van deze 'sociale en juridische gids voor de student hoger onderwijs'. Alhoewel je als student bij problemen best altijd te rade gaat bij de Juridische of Sociale Dienst in het Van Daelecollege, is deze gids toch een interessante hulp voor eenieder die meer wenst te weten over zijn rechten als student. Een aanrader dus voor jezelf of je kring.

Het boek geeft in elf delen een overzicht van de mogelijke probleemgebieden waarmee een student gekonfronteerd kan worden. Zo behandelen verschillende specialisten bijvoorbeeld studie-financiering, onderhoudsplicht van de ouders of tussenkomst van het OCMW, rechtsbescherming tijdens de studies, huisvesting en studies in EG-verband.

De eerste uitgave wilde zich in eerste instantie vooral naar de studenten zelf richten en slechts op de tweede plaats naar professionele hulpverleners of onderwijsdeskundigen. Nochtans werd de gids vooral door die professionelen afgenomen. Bij hen bestaat vooral de behoefte aan duidelijke, diepgaande en betrouwbare informatie over de ver-

schillende deelaspecten van het rechtsstatuut van de student. Het redaktiekomitee heeft met hun opmerkingen dan ook rekening gehouden bij de herwerking. Juridische publicaties zijn, door de evolutie van het recht, vaak snel achterhaald. Dat blijkt ook uit deze uitgave. Zo wordt in het hoofdstuk over de studietoelagen de nieuwe regeling voor het bekomen van een studiebeurs beschreven. Bij het afsluiten van de redaktie was het Besluit van de Vlaamse Eksekutieve echter nog niet gepubliceerd. Toch wordt deze maatregel, mis mogelijk minimale correcties, in de gids voorgesteld.

Vanaf dit academiejaar wordt de toekennning van een studietoelage voor het eerst gekoppeld aan het kadastraal inkomen als indikator van welvaart. Het

zogenoemde referentie-inkomen (tietwat geïnvulgeerd - maar niet helemaal correct - het 'netto belastbaar inkomen') dat men vroeger hanteerde, bleek niet altijd een adequaat instrument om de minvermogenheid van de kandidaat in te schatten. Zo kwamen nogal wat studiebeurten terecht bij personen die dat niet nodig hadden. Om dergelijke misbruiken op te heffen heeft Minister van Onderwijs Coens de verhouding met het kadastraal inkomen als criterium ingevoerd. Wanneer nu het kadastraal inkomen een bepaalde verhouding overschrijft, wordt het referentie-inkomen niet meer als een goede aanduiding van de minvermogenheid aanvaard en wordt de kandidaat uitgesloten.

In deze nieuwe uitgave worden ook een aantal andere thema's meer uitgediept. Zo wordt de onderhoudsplicht van de ouders en de mogelijke tussenkomst van het OCMW grondiger geanalyseerd. Hieruit blijkt dat het berekenen van de meerderjarigheid (18 jaar) geen einde stelt aan de ouderlijke onderhoudsplicht als de opleiding van het kind nog niet beëindigd is. Dit betekent echter niet dat de ouders steeds verplicht

zouden zijn om tussen te komen in de levensbehoeften en studiekosten van hun meerderjarige studerende zoon of dochter. De gids geeft hiervoor een zacht regels die de omvang van de ouderlijke plichten bepalen.

Nieuw is ook het deel over de studies in de Europese Gemeenschap. Het grote sukses van de Europese uitwisselingsprogramma's zoals Erasmus, Comett of meer recent Tempus, doet blijkbaar veel vragen rijzen bij zowel studenten als deskundigen over hun statuut tijdens een studieverblijf in het buitenland. Een bijzonder probleem hierbij betreft de erkenning van studieperiodes en diploma's.

Hoewel het boek zich in eerste instantie tot specialisten richt en daardoor misschien iets minder leesbaar is voor iemand die niet juridisch geschoold is, kan ook de leek-student in dit boek terecht voor interessante informatie.

Pieter Schreurs

Studentenrecht. Sociale en juridische gids voor de student hoger onderwijs. Acco, 1991.

Sportraad 25 jaar jong

Uit liefde voor het lichaam

De recente alarmkrenen rond de fysieke situatie van 'onze jeugd' tonen nog maar eens aan dat er op het vlak van het aanzetten tot sportbeoefening nog bergen te verzetten zijn. In Leuven zet Sportraad zich al 25 jaar in om aan deze scheve situatie iets te doen. Met de lichamelijke emancipatie van de student voor ogen, biedt een bende entoesiastelingen elk jaar opnieuw een breed gamma meer en minder 'serieuze' sportactiviteiten aan om elk studentenlichaam toch minstens één keer buiten adem te brengen. In dit jubileumjaar zal Sportraad alleszins weer flink wat leven in de brouwerij brengen.

Sportraad is, net als de andere drie raden van Loko (zie elders), een overkoepelende organisatie van afgevaardigden van de verschillende fakulteitskringen van de KU Leuven. Aangevuld met een meute zeer entoesiaste losse medewerkers, komen de kringen wekelijks samen op een algemene vergadering. Het hoge vergaderritme is noodzakelijk omdat vooral het eerste deel van het jaar volgestouwd is met een aantal massasportklassiekers: groote gebeurtenissen, waarvan de organisatie tot in de puntjes moet verzorgd worden. Als alles op rolletjes loopt, kan je ervan op aan dat deze evenementen tot de meest memorabele momenten van het academiejaar zullen horen.

Opwarmen

Al tijdens de tweede week van het academiejaar schiet Sportraad dit jaar uit zijn sloffen. In samenwerking met het Sportkomitee - de instantie van de KU Leuven zelf die zich bezig houdt met sportactiviteiten - gaat op woensdag 16 oktober de Sporthappening door. Misschien niet het allergrrootste evenement, maar het meest interessante voor de nieuwkomers. Je kan er kennis maken met een resem minder bekende sporten door een ééndags-initiatie cursus te volgen. Zweven boven de grond, in het spoor van een speleoloog spelonken verkennen of een trip maken met de mountainbike: het kan allemaal op het 'Sportkot' (net over de Vest, dichtbij de Naamsepoort), onder begeleiding van een reeks deskundigen. Ook meer alle-daagse sporten zoals roeien, schieten of diepzeeduiken komen die namiddag aan bod.

Nauwelijks een week later, op 23 en

24 oktober, trekt zowat heel Leuven naar het Sportkot, waar Sportraad er in slaagt in nauwelijks 24 uur tijd een kwart van de studentenbevolking (6000 paar benen) minstens 500 m op een (sukkel)draffe te doen afwerken. De Leuvense '24 uur': een aflossingswedstrijd tussen fakulteitskringen, studentenhuizen en hogescholen waarbij in totaal zo'n 28.000 rondjes rond de atletiekpiste worden gedraaid. Hoe absurd het op het eerste gezicht ook moge lijken, telken jare bewijst de massale opkomst - en niet alleen van de Leuvense universiteit - dat niemand de massale gezelligheid van die uren wil missen.

De 24 uur zijn immers veel meer dan een loopwedstrijd of een prestigegslag tussen de grootste fakulteitskringen: allerlei renevativiteiten en -klassesmenten kruiden de competitie met een onvergetelijke sfeer. De ploegen doen bovendien hun best om met originele en attractieve stands uit te pakken: in eigenhandig rechtgetrokken tentjes wordt het moreel van de lopers hoog gehouden met pannenkoeken, warme choko en wijn en andere ter plaatse uitgevonden specialiteiten. Het hoeft dan ook niet te verwonderen dat er, vooral 's nachts, vaak meer volk naast dan op de piste te vinden is.

Uptempo

Net voor de grote koud Vlaanderen binnenvalt, stuurt Sportraad zijn medewerkers nog eens de baan op voor het koördineren van wat genoemd het 'koninginnestuk' onder de Sportraad-klassiekers wordt genoemd: de studentenmaraton Antwerpen-Mechelen-Leuven. Naast de echte 'cracks', die de

volledige 42,195 km afwerken, kan Sportraad elk jaar op een zeer behoorlijke opkomst rekenen voor de halve marathon.

Als of het nog niet moeilijk genoeg is om deze massa sportievelingen veilig door het parkoers te loodsen, doet Sportraad er dit jaar nog een scheppje bovenop. In dit jubileumjaar kunnen studenten en personeelsleden van de KU Leuven nu ook in een kwart marathon (10,549 km) hun kunne bewijzen. Zij zullen echter aan de aankomst niet onder handen genomen worden door de vaardige studenten kinesitherapie: hun vakmanschap staat enkel ten dienste van de 'helden' uit halve en hele maraton. Wie zich nu al wil voorbereiden op deze uitputtingslag, kan altijd terecht op het sportskretariaat voor meer inlichtingen.

Voor wie dat hele maratongedoe maar niks vindt, heeft Sportraad vóór de Kerstvakantie nog twee 'luchtiger' organisaties op stapel staan. De Gasthuisberg trophy (3 jaar) en 'Sport zonder Grenzen' (1 jaar) zijn de jongste telgen uit het klassiekersgeslacht, maar hebben nu al hun degelijkheid bewezen. Op woensdag 28 november gaan een aantal trio's de gevreesde Gasthuisberg te lijf: in groepjes van drie tracht men zo snel mogelijk een licht hellend parkoers af te leggen, bezaaid met hindernissen als autowrakken, containers, katrollen,... Aan het eind van de lijdensweg worden hier bovendien prijzen uitgedeeld.

'Sport zonder Grenzen' is een soort van remake op kleine schaal van het eens zo populaire Eurovisieprogramma. In deze wedstrijd tussen de verschillende kringen vormen spektakel, groepsgeest en ambiance de hoofdingrediënten. De opvolger van de Kwistaksraaces - waar bij men met goe-carts door het stadspark seeste - ging vorig jaar door in en rond het Stedelijk Zwembad. Voor dit jaar ligt de lokatie nog niet helemaal vast, maar de datum kan alvast genoteerd worden: 11 december.

Tot slot is er nog het traditionele Louvins International Studenten Sport Turnooi, kortweg Lisst. Van 2 tot 6 maart ontvangt Leuven een aantal sport-

Van enige pedagogische evaluatie is geen sprake, toch gek voor een job die voor een belangrijk deel uit kennisoverdracht bestaat. Daarom wil Kringraad niet wachten en zelf overgaan tot evaluatie. Naast het formuleren van standpunten rond deze concrete actiepunten wordt vanuit Kringraad ook mee nagedacht over meer fundamentele aspecten. Onze maatschappij evolueert en roept dus nieuwe vragen en problemen op, en dus ook een nieuwe aanpak. Er is nood aan een nieuw kader van waaruit de verschillende problematieken kunnen benaderd worden.

Het volstaat echter niet te weten wat men wil. Even belangrijk is de realisatie van zijn uitgangspunten. Hiertoe zendt Kringraad zijn zonen en dochters uit naar de verschillende organen binnen de universiteit, waar onderwijsproblematiek aan bod komt, met name de Akademische Raad, de Onderwijsraad, de Raad voor Internationale Relaties (en de erasmuskoördinatorenwerkgroep) en het Interfakultair Centrum voor Aggregatie. Dat lijkt indrukwekkend, maar toch is volwaardige studentenpraak nog niet mogelijk. Soms holten men de bevoegdheden van het orgaan uit - zo kreeg Onderwijsraad een 'aangepaste' samenstelling. Soms speelt men het gewoon scherp: in de Raad van Beheer, het hoogste beleidsorgaan aan deze universiteit, worden studenten gewoon niet toegelaten. Er is dus ook op dit vlak werk aan de winkel. Onderwijs aan deze universiteit zal maar volwaardig zijn als de studenteninbreng gevaloriseerd wordt. En hiervoor rekenen wij op iedereen. Kringraad er immers niet alleen voor, maar vooral door de studenten.

Luc Christiaensen

Kringraad, 's Meiersstraat 5, Leuven, ☎ 22.31.09.

Dribbel-dribbel-dribbel: zo hadden we het nog niet bekeken. (Foto archief)

teams uit heel Europa, om samen in competitie te treden. Ook hier zorgen de wedstrijden zelf slechts voor de helft van het plezier: in de vele uren die men in die week samen doorbrengt 'na de match' worden vaak hechte banden gesmeed. Net als elk jaar zal er weer een beroep gedaan worden op ieders gastvrijheid om de bezoekers aan slaapplegelegenheid te helpen: wie zit heeft om in die week een knappe Duitser of een toffe Franse te huisvesten, kan nu al zijn lief een vakantie kado doen en zich aanmelden op het sekretariaat van Sportraad.

Feesten

Dat Sportraad al kan terugkijken op 25 jaar onverdroten inzet voor de sportieve emancipatie van de student, kan uiteraard niet onopgemerkt voorbijgaan. Van 3 tot 7 februari 1992 zal er dan ook een volle week gefeest worden: op sportief vlak, maar met de nodige teugen ambiance. De profexkamsens zijn trouwens net achter de rug zodat iedereen wel eens de boeken opzij kan schuiven en de beentjes kan losschudden. Wat er in die week allemaal te gebeuren staat, is voorlopig nog staatsgeheim, maar nu al gewaagt men op Sportraad van een 'hoogtepunt' in de annalen.

Het hoeft echter niet altijd massaal en feestelijk te zijn: ook in de 'allegaagse' bekercompetities tussen fakulteitskrin-

gen bewijst Sportraad elk jaar opnieuw de zinvolheid van dergelijke initiatieven. Ook dit jaar zullen er weer interfakultaire competities voetbal, volleybal, basketbal, minivoetbal, handbal en rugby doorgaan op de sportvelden van het Universitair Sportcentrum, van november tot januari. Hier ontsnapt trouwens niemand aan de oproepen van de fakultaire sportverantwoordelijken. Daarnaast is er nog het badmintontoernooi voor niet-geklasseerde spelers in samenwerking met het Instituut voor Lichamelijke Opvoeding, dat gestadig groeit.

Omdat Sportraad het stimuleren van sport bij studenten als haar taak beschouwt, subsidieert ze ook sportactiviteiten die door de kringen op het getouw worden gezet en kan elk team er terecht voor een set uniforme truitjes. Wie zich van zijn kant groepen voelt om zelf de handen uit de mouwen te steken, kan zich altijd komen aanmelden op het sekretariaat of een kijkje komen nemen op de wekelijkse AV. Er wordt trouwens niet alleen gewerkt op het Sportkot; je vindt er gewoon een vriendengroep die, voor je er erg in hebt, je 'tweede thuis' wordt.

Josiane Piron

Sportraad heeft haar sekretariaat in het Universitair Sportcentrum, Tervuursevest 101, Heverlee. Tel: 20.62.03.

Een verzameling onderwijsreaks

Kringraad voor en door studenten

Studenten die de vorige weken door het centrum van Leuven durfden wandelen, werden gewoon overrompeld met allerhande informatie over honderd en één organisaties. Ongetwijfeld is voor hen het verzadigingspunt ver overschreden. Toch kan geen enkele student voorbij aan deze ene, Kringraad. Zij is er immers niet alleen voor de studenten, maar vooral door de studenten. Kringraad is geen ver-van-mijn-bed show. Nee, integendeel, juist die problemen waar wij als studenten regelmatig mee gekonfronteerd worden, komen er aan bod. Worden de lessen van nu af aan, onder druk van de Erasmusuitwisseling, in het Engels gegeven of niet? Gaan we naar een 2-semesterexamensysteem of niet? Aanvaarden wij nieuwe toegangs-drempels tot de universiteit, zoals ingangs- en oriënteringsexamens, of niet?

Als één van de vijf geledingen binnen de Leuvense Overkoepelende Kringorganisatie (Loko) behandelt Kringraad dus de ganse onderwijsproblematiek en dit zowel in zijn meest fundamentele als in zijn meest concrete facetten. Hiertoe komen de vertegenwoordigers van de verschillende kringen (denk maar aan Medica, VRG, Landbouwkring, Germania, Romania,...) die de samenstelling van Kringraad bepalen, om de veertien dagen samen. Op die manier houdt Kringraad directe voling met de ontwikkelingen en problemen binnen de verschillende fakulteiten en departementen. Dit sluit de deelname van andere studenten echter geenszins uit. Het gaat immers om open vergaderingen: iedereen is welkom.

Als overkoepelende organisatie stelt Kringraad zich tot doel gezamenlijke standpunten te vormen en deze naar

buiten toe te verdedigen. Aan deze standpunten gaat uiteraard uitgebreid studiewerk vooraf, wat vaak gebeurt in de vorm van werkgroepen. Zo heeft men zich in het verleden gebogen over de overdueren studiebelasting, het kredietpuntstelsel, de numerus clausus. Dit academiejaar zal er dan weer gewerkt worden rond de indeling van het academiejaar en daaraan vastgekoppeld de problematiek van de oriënteringsexamens en het 2-semesterexamensysteem (zie Veto volgende week), de uitwerking van het plan Dillemaans en de invulling van het dekreet Coens.

Kringraad blikt echter ook vooruit en schuift zelf bepaalde problematieken naar voor. Zo zit er bijvoorbeeld nog steeds geen schot in het onderwijsdossier. Docenten worden nog steeds benoemd en bevorderd louter op basis van hun capaciteiten als onderzoeker.

Harde werker voor Sora

De Leuvense Overkoepelende Kringorganisatie zoekt ter ondersteuning van de werking van haar Sociale Raad, voor het academiejaar 1991-1992 1 halfzijdse kracht (19,5 uur per week).

Van het personeelslid wordt verwacht dat zij/hij de Algemene Vergadering van de raad praktische en inhoudelijke ondersteuning verstrekt om op haar werkingsterrein tot een doordacht beleid te komen en om dit beleid met kennis van zaken uit te voeren. Kandidaten moeten zeer dynamisch zijn en beschikken over degelijke organisatorische en administratieve capaciteiten. Zij zijn op de hoogte van de werking van de Algemene Vergadering van Sociale Raad en van de verschillende vertegenwoordigende functies die de Raad waarneemt in het medebeheer van de Sociale Sektor. Interesse in de problematiek rond studiefinanciering, huisvesting, gezondheidszorg, studentenrestaurants en alles wat

verder met de sociale positie van de studenten te maken heeft, is een absolute noodzaak. Zij verklaaren zich tevens bereid de studenten bij te staan in het verdedigen van hun belangen in deze aangelegenheden.

Voor deze vakature komen als vanzelfsprekend zowel mannen als vrouwen in aanmerking. Het personeelslid zal werken met een bediendenkontraat dat afloopt op 31 augustus 1992.

Schriftelijke sollicitaties, met CV, motivering en vermelding van de speciale kwaliteiten die voor een raad nuttig kunnen zijn, moeten ten laatste donderdag 10 oktober om 17.00 uur op het sekretariaat van Sociale Raad aangekomen zijn, bij Kris Hendrickx, 's Meiersstraat 5, Leuven.

Sollicitanten moeten aanwezig zijn op een van de eerstvolgende AV's van de Sociale Raad. De kandidaten zullen hiervoor persoonlijk uitgenodigd worden.

DIT ZIJN GEEN VAGE VERKIEZINGSBELOFTEN

BIJ HET BEGIN VAN HET ACADEMIEJAAR:

**Een selectie van op de universiteit
gebruikte vakliteratuur aan de
laagste prijs***

* Onze prijzen zijn zo aantrekkelijk dat de ogen van onze concurrenten er pijn van doen. Bel ons op en vraag naar de correcte prijs of, beter nog, kom eens langs en overtuig uzelf. Uw studentenkoperskaart ligt op u te wachten.

HEEL HET JAAR DOOR:

Studentenkoperskaart

Gedurende 18 maanden kan u uw aankopen bij Standaard Boekhandel op een studentenkoperskaart laten noteren. Na 11 aankopen krijgt u van ons een boekenbon ter waarde van 10% van het gecumuleerde bedrag.

OP 28 OKTOBER 1991:

Studentenopendeurdag

VAN 1 TOT 31 OKTOBER:

Wiley Student Books-actie

Een selectie van goedkope studentenuitgaven rond verschillende wetenschappelijke gebieden in de fysica, wiskunde, biologie en scheikunde.

IN NOVEMBER:

Arena-actie

Literaire actie rond ARENA, een jong literair fonds met controversiële boeken in een uiterst verzorgde vormgeving, van bekende namen als Arthur Rimbaud en Benoîte Groult.

Benoîte Groult

Benoîte Groult, succesauteur van 'Zout op mijn huid', stelt haar nieuwste boek voor, exclusief aan de verzamelde pers én aan u.

VAN 1 TOT 30 NOVEMBER:

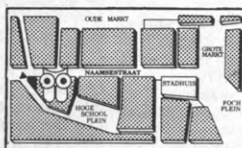
Informatica-actie

Alles over telecommunications en Local Area Networks. In samenwerking met Wiley Publishers, Prentice Hall, Ellis Horwood, Springer Verlag en Kluwer Technische Boeken.

WIE DOET BETER?

**Standaard
Boekhandel**

NAAMSESTRAAT 57 3000 LEUVEN 016/23.98.21

ECONOMIE

- Carlton *Modern Industrial Organization*
- Foster *Financial Statement Analysis*
- Horngren *Introduction to Financial Accounting*
- Kolb *Organizational Psychology*
- Kotler *Marketing Management*
- Levy *Capital Investment and Financial Decision*
- Parkin *Modern Macroeconomics*
- Thompson *Economics on the Firm*
- Eppen *Introductory Management Science*
- Horngren *Cost Accounting*
- Chase *Production and Operations Management*
- Copeland (Weston) *Financial Theory and Corporate Policy*
- Makridakis *Forecasting - Methods and Applications*
- Wilkie *Consumer Behavior*
- Duncan *Quality Control and Industrial Statistics*
- Johnston *Econometric Methods*
- Porter *Competitive Advantage*
- Codex *Economie 1991-1992*
- Van Driessche *Historisch overzicht van de wijsbegeerte en de ethiek*
- Barten *Econometrische lessen*
- Cascio *Managing Human Resources*
- Hellriegel *Organizational Behavior*
- Horngren *Introduction to Management Accounting*
- Grabbe *International Financial Markets*
- Brealy *Principles of Corporate Finance*
- Rossiter *Advertising and Promotion Management*
- Koutsosyannis *Non Price Decisions, the Firm in a Modern Context*
- Van Rompuy *Inleiding tot de economie*

RECHT

- Alen *Algemene inleiding tot het Belgisch Publiek Recht deel IV en V*
- Alen *Algemene beginselen en grondslagen van het Belgisch Publiek Recht*
- Alen *Addendum algemene beginselen en grondslagen van het Belgisch Publiek Recht*
- Huyse *De kleur van het recht*
- Huyse *De gewapende vrede*
- Alen *Staatsvorming*
- Kandidaturencodex
- Ballon *Handels- en vennootschapsrecht*
- Simoens *Algemene inleiding tot het recht*
- Codex *Boekhoudrecht*
- Codex *Financieel Recht*
- Codex *Fiscaal Recht 1*
- Codex *Fiscaal Recht 2*
- Lambrechts *Geschieden van bestuur*
- Schermers-Van Houste *Internationaal en Europees Recht*
- Van Gerven *Het beleid van de rechter*
- Steele *Historische inleiding tot de wijsbegeerte*
- Brockman *Recht en antropologie*
- Van Hecke *Internationaal privaatrecht*
- Puelinckx-Coene *Erfrecht*
- De Decker *Vraagstukken van erfrecht*

SOCIOLOGIE

- Faucconnier *Mens en media*

WISKUNDE

- Wonnacott *Introductory Statistics*

NATUURKUNDE

- Ohanian *Physics*
- Serway *Physics for Scientists and Engineers*
- Halliday *Physics parts 1 and 2*
- Ashcroft *Solid State Physics*
- Moran *Fundamentals of Engineering Thermodynamics*
- Feynmann *Lectures on Physics complete package*
- Sears *University Physics*
- Sandler *Chemical and Engineering Thermodynamics*

SCHEIKUNDE

- Skog *Analytical Chemistry*
- Shriver *The Systematic Identification of Organic Compounds*
- Williams *Spectroscopic Methods in Organic Chemistry*
- Meislich *Organic Chemistry*
- Fessenden *Fundamentals of Organic Chemistry*
- Atkins *Physical Chemistry 4th edition*
- Stryer *Biochemistry*

BIOLOGIE

- Westman *Ecology, Impact Assessment and Environmental Planning*

TECHNIEK

- Christian *Argumental Analysis*
- Reijers *Flexibele Productie automatisering*
- Kennedy *Electronic Communication Systems*
- Malvino *Electronic Principles*
- Meriam *Engineering Mechanics volume I: Statics*
- Meriam *Engineering Mechanics volume II: Dynamics*
- Bentley *Principles of Measurement Systems*

INFORMATICA

- Bratko *Prolog, Programming for Artificial Intelligence*
- Aho *The Design and Analysis of Computer Algorithms*
- Burger *Interactive Computer Graphics*
- Tanenbaum *Computernetwerken*
- Peterson *Theorie en praktijk van besturingssystemen*

FARMACIE

- Aulton *Pharmaceutics*
- Aulton-Collett *Pharmaceutics Practice*

MEDICA

- Sesam *Atlas van de anatomie 1: Bewegingsapparaat*
- Sesam *Atlas van de anatomie 2: Inwendige organen*
- Sesam *Atlas van de anatomie 3: Zenuwstelsel en zintuigen*
- Van Bemmel-Willems *Handboek medische informatica*
- Sadler *Langman's medische embryologie*
- Bernards *Fysiologie van de mens*

advertentie

KURSUSSEN

KULTUURRAAD Op initiatief van Cultuurraad wordt vanaf dit seizoen een initiatiekursus gegeven in muziek, toegankelijk voor muzikanten van alle niveaus. In een eerste lessenreeks wordt basisharmonie gegeven, die ook in de praktijk wordt gebracht in een instrumentalen. In de tweede reeks is er jazzharmonie voor de liefhebbers, en gaan de instrumentenlessen verder door. Tijdens de instrumentenlessen voor gitaar, bas, drums en piano wordt zowel op technisch als op stijl gewerkt. De lessen voor blazers bereiden voor op de jazzsembles in de tweede reeks. De cursusgevers zijn professionele muzikanten, die in verschillende groepen ervaring hebben opgedaan. De lessen beginnen op maandag 14 oktober. Op woensdag 9 oktober vindt in de Kleine Aula van het Maria Theresiakollege (Hogeschoolplein) een informatieve jamsessie plaats, waar men vanaf 18.00 u de lesgevers kan ontmoeten. Inschrijvingen gebeuren op het onthaal van het Stuc. Meer informatie aldaar op 7, 8 en 9 oktober tussen 14.00 en 18.00 u.

STUC Ook dit jaar biedt het Stuc weer een hele serie cursussen aan. Hoewel de meeste nog niet onmiddellijk van start gaan, hou je ze best in het oog, vermits de inschrijvingsdata wel al madere.

De **filmkursus** is dit jaar een uitgebreid pakket geworden, dat bestaat uit drie delen: een reeks van zeven lessen (door Dirk Lauwaert) en zeven films (telkens op maandag vanaf 4/11), een retrospectieve van het werk van Jacques Demy (vier films in januari) en twee seminars door Alain Masson en Michel Chion (semiotica). Prijz: 2500/2800 fr. Annelies Demy (Sint-Lucas, Brussel) geeft een cursus van 10 lessen **fotografie** (theorie, techniek en compositie). Prijz: 2500/2800 fr. Ook de cursus **video** valt uiteen in twee delen: een basispakket van 10 lessen (theorie, een opdracht, lezingen en geschiedenis) op dinsdagavond (vanaf 5/11 - Prijz: 2500/2800 fr.) en twee workshops met Rob Rombout en Ana Torfs (Prijz: 1300/1500 fr.). Inschrijving voor al deze cursussen op 21 oktober in het Stuc/onthaal van 12.00 tot 20.00 u. Voor de cursussen later op het jaar en voor meer informatie: zie programma Stuc.

WISPER Wisper vzw, vorming voor volwassenen, organiseert cursussen rond intuïtieve ontwikkeling, creatief denken, hypnose, spelen en houdings- en bewegingsbewustzijn. Voor meer informatie: Tienstestraat 152, ☎ 23.32.52.

CULTUREEL CENTRUM ORATORIEHOEF Kunstschilder Marcel Cockx geeft een cursus **akwareltechniek** voor beginnersnel op donderdagmiddagen 10 en 24/10, 19 en 21/11, 5 en 19/12 van 14.30 tot 16.30 u. Groot Baras geeft **ikebana** op 4 en 11/12 van 19.45 u tot 21.45 u. Mechelsestraat 111, ☎ 22.81.07.

VOLKSHOGESCHOOL ELCKER-IK De cursus **Wereldwijs** loopt over twee jaren en richt zich op mensen met een serieuze belangstelling voor de Derde Wereld. Het eerste jaar wordt besteed aan geschiedenis, geografie, bevolking, economie en daarin steeds terugkerende thema's van schuld, honger, oorlog en uitbuiting. In het tweede jaar wordt gezocht naar onze betrokkenheid daarbij, en hoe we zelf kunnen bijdragen tot verandering. De cursus vindt plaats op donderdagavonden van 20.00 tot 23.00 u. Eerstvolgende les op 17 oktober.

De cursus **Hindoeïsme** is de eerste in een reeks van vijf over de wereldgodsdiensten. Hij behandelt inhoud en geschiedenis, maatschappelijke konsekwenties en betekenis van deze godsdienst. Op dinsdagvoormiddagen 8, 15 en 22/10, 5 en 12/11 (9-12 u). Prijz: 700 fr.

Verkiezingen in zicht gaat over de komende verkiezingen, de staatsvorming, de Belgische politiek vroeger, nu en in de toekomst. Geef je voorkennis vererd. Dinsdagvoormiddagen 19 en 26/11, 3, 10 en 17/12 (9-12 u). Prijz: 600 fr. **Rembrandt** geeft een degelijke inhoudelijke voorbereiding op de grote Rembrandtentoonstelling in Amsterdam, op 17 en 24/10 en 7 en 14/11 (9-12 u). Prijz: 600 fr. (+1200 fr. reis en tentoonstelling in A'dam). **De andere ontdekkingreis.** Als eerste in een continenreeks van drie worden geschiedenis, cultuur en de huidige situatie in Azië bestudeerd, op 21 en 28/11, en 5, 12 en 19/12 (9-12 u). Prijz: 700 fr. Koning Albertlaan 2, 3010 Kessel-Lo, ☎ 35.05.51.

AVOS Alleenstaande Vrouwen Onderzoeken hun Situatie (Avos) richt een reeks van 10 bijeenkomsten in voor **alleenstaande vrouwen**, ongeacht leeftijd of oorzaak van alleen zijn. Niet alleen weduwen of gescheiden vrouwen zijn welkom, maar ook alle vrouwen die zichzelf in hun relatie (met man of vrouw) als alleenstaand ervaren. Men krijgt de gelegenheid om van elkaar te leren hoe met de eigen situatie om te gaan en daardoor zelfvertrouwen op te bouwen. Telkens op woensdagavond om 20 u, in Elcker-ik, Koning Albertlaan 2, 3010 Kessel-Lo. Eerstvolgende bijeenkomst op 9/10. Informatie en inschrijvingen: ☎ 26.00.38 op wo van 10.00 tot 12.00 u.

WEL De Universitaire Werkgroep Literatuur en Media (Wel) is de eerste schrijversakademie in Vlaanderen. Via cursussen en bespreking van eigen werk zet zij literair geïnteresseerden aan tot doordacht lezen en schrijven. De cursus **Kreatief schrijven 1** geeft een inleiding tot de schrijftechnieken der voornaamste genres. Ook journalistiek (geschreven pers, radio en tv) komt aan bod, naast hoorspel, tv-spel, filmscenario e.a. Medewerkers aan de cursus zijn journalisten, auteurs, publicisten, kritici, cineasten en professoren. Vanaf 17/10 gedurende 25 donderdagavonden (20.00-23.00 u) in Stuc, Van Evenstraat 2d. Inschrijving: 5000 fr. inclusief teksten en jaarbonnement. **Wel**.

Kreatief Schrijven 2, vanaf dit jaar ingericht, is een voortzetting van de cursus voor wie het eerste jaar heeft gevolgd. De klemtouw zal liggen op taalgebruik, stijl, begeleiding van eigen werk en dieper ingaan op de eerder behandelde thema's. Verscheidenen figuren uit het Vlaamse literaire leven en de media hebben reeds hun medewerking toegezegd. Vanaf 14/10 gedurende 25 maandagavonden (20.00-23.00 u) in Stuc. Info/inschrijving enkel via ☎ 22.93.24.

ESPERANTO 2000 Esperanto 2000, de Leuvense afdeling van de Vlaamse Esperantobond, richt een **avondkursus Esperanto** in vanaf 23 oktober, elke woensdag van 19.30 u tot 21.30 u, voor beginners zonder voorkennis van de taal. Prijz: 1500 fr.

De **spreekkursus** is gericht naar mensen met enige talenkennis. Op één weekde (19-20/10 van 9 tot 12 u en van 13 tot 17 u) leren ze met een intensieve methode de volledige spraakkunst en wordt 2000 woorden. Prijz: 1500 fr. Vooraf inschrijven verplicht. Beide cursussen hebben plaats in het Cultureel Centrum Romaanse Poort, Brusselstraat 63. Daar wordt ook een informatieavond (met dia's) gehouden op 16/10 om 19.30 u. Meer inlichtingen: Esperanto 2000 vzw, Boerenkrijglaan 20 te 3120 Tremelo.

KULTUREEL CENTRUM LEUVEN De cursus **Inleiding in de filmgeschiedenis** belicht 10 filmmonumenten, momentopnamen die representatief zijn voor telkens nieuwe inzichten, technische verworvenheden of verhaal- en voorstellingswijzen in de filmgeschiedenis van het einde van de 19de eeuw tot de jaren '60. Wekelijks, van 14/10 tot en met 23/12 (19.30-23.00 u). Auditorium Vlaamse Leergangen, Boekhandelstr. 9. Prijz: 2000 fr.

Leren kijken naar moderne kunst: vier opendeurdagen in Transit, een galerij voor moderne kunst, waar kennis wordt gemaakt met drie kunstenaars: Pedro Portugal (11/10) en Anniemie van Kerckhoven en Danny Devos (22/11). Telkens van 14.00 u tot 16.00 u. Prijz: 400 fr.

Korte verhalen van grote schrijvers: aan de hand van kortverhalen wordt de stijl, tematic en verteltechniek van belangrijke Nederlandse auteurs toegelicht. Komen aan bod: Vestdijk, Claus, Van Het Reve, Michiels, Mulisch, Minco, Koolhaas. Wekelijks van 15/10 tot en met 26/11 (20.00 u-22.00 u). Prijz: 1400 fr.

Inleiding in de beeldende kunsten: van de prehistorie en Egypte tot stromingen na 1945 worden schilder-, beeld- en bouwkunst ingeleid door Tom Raes, met een overvloed aan dia-materiaal. Wekelijks, van 8/10 tot en met 17/12 (20.00 u). Prijz: 1500 fr.

Stripgeschiedenis: een verrassende tocht langsheen meesterwerken uit de Westerse stripgeschiedenis. Geen droge stripencyclopedie maar een boeiende speurtocht naar de belangrijke evoluties van een massamedium. Elke deelnemer ontvangt een uitgebreide syllabus met teksten en een vergelijkende tijdsbald. Wekelijks, van 14/10 tot en met 25/11 (20.00 u-21.30 u). Prijz: 1200 fr.

Drama voor volwassenen: deze cursus loopt een volledige seizoen - tot half mei '92 - wekelijks, op maandagavond bij Lieve De Meyer, en op donderdagavond bij Marnick Bardyn, beiden drama-docenten. Tijdens een open informatieavond op 8/10 om 20.00 u in Auditorium Minnepoort kan iedereen kennismaken met de lesgevers. Aan de hand van videomateriaal, mondelinge toelichting en korte presentatietjes van het vorig seizoen lichten ze hun werkwijze toe.

Bewegingsteater dans: start op maandag 14/10 om 19.00 u. Op deze avond wil lesgever Karlon Fonteyn zijn opzet verduidelijken. De cursus loopt wekelijks op maandagavond (19.00 u-21.30 u), tot eind mei '92, in de Balletzaal van het Conservatoriumgebouw. Cultureel Centrum Leuven, Brusselstraat 63, ☎ 23.84.27 of 22.45.64.

ZOEKERTJES

- Wist je dat er in Leuven ook 11.11.11-studenten zijn? Iedereen is welkom op de startvergadering van donderdag 10 oktober om 20.00 uur in 1.Stuc.
- Wegens verhuus: uitverkoop van eigen uitgaven (Ndl Vert) van Europees poëziecentrum. Do 1 okt. 10.00 tot 18.00 u. Blijde Inkomststraat 9.
- Groen brengt leven in de brouwerij. Volg de zoekers.
- Lie'ste Ronny, geliefdelijde! Je hebt het al vaak maanden met me uitgehouden en ik weet dat dat geen lachertje is met een knorpat als ik. Bedankt voor je begrip, warmte, steun en vooral je immense liefde... Je Leentje.
- Liefste Annick, het begon goed, het gaat goed en het wordt steeds beter, elke dag een beetje meer. Louis.
- Koop uw cd's per post: gemakkelijk en voordelig! Alle genres, alle titels verkrijgbaar aan de laagste prijs. CD van de maand is Dire Straits. *On every street*: 559 fr. Vraag vrijblijvend info bij Ceedep, Postbus 166, 3001 Heverlee. 20.21.50.
- Grats af te hauen: zwarte kunstlederen tweezitsbank, gemakkelijk om te vormen tot eenpersoonsbed. Hertogstraat 69, Heverlee. 20.21.50.
- Pieter Couterelichting vzw, homo- en lesbiennecentrum, Tiensevest 58, 23.63.27. Onthaal: ma 18.00 tot 20.00 u; za 15.00 tot 18.00 u of na tel. afspraak. Klub: elke dag vanaf 21.00 u. Elke dinsdag fuif, elke woensdag jongerenkalee.
- Liefste Koen, wat hadden we het toch fijn die zwoele zondagavond in Barcelona. Te quiero, amor, Monica.
- Weik liel pleeggezin wil mij opnemen: Den vermoedelijc van het mannelijk geslacht, ben bijna zindelijc, kan tot veel tellen en reageer op de naam Rik Janssen. Kontaktoer het asiel van Balen.
- Abulafia, middeleeuws kabbalist, toert uw manuscripten om tot moderne meesterwerken die profiten in ekstase brengen. Abulafia: tekstverwerking-laserprints. Tiensestr. 177. 29.22.77. 10.00-12.00 u, 14.00-16.00 u.
- Hoe saai is het studentenleven zonder kotkat! Haal vlug zo n schattig klein poesje in de Blijde Inkomststraat 60. ☎ 22.00.22. Grats!
- Wie wil er meerijden? Van Hasselt of omstreken naar Leuven. Frank, Groenstraat 45, Heverlee.

VERHUUR VAN GELUIDSINSTALLATIES MET OF ZONDER DISC-JOCKEY

DANCE DELIGHT

TEL. 016/23.30.86

- Mannenweekends! 8-9-10 nov: mannen en intuïte (fantasie-dromen-spel); 6-7-8 dec: mannen in beweging (dans). Inlichtingen: vzw Ont-mantel, Oosystraat 390, 2060 Antwerpen ☎ 03.24.08.48 (enkel ma).
- 1.90 m, blond, etc. is de (kurieuze) winnende aanhouder, precies op afspraak. 29.22.04 Nu.gy.
- Kopjes van alle nota's eerste kan landbouw (Habo's +practica: ±1800 biz; niet één les gebroest) zet ik af op jouw kot. Belien alle dagen, alleen tussen 20 en 20.30 u. ☎ 02.759.81.03
- Zin om mee te doen in een feministische oelgroep? Radikale therapie. Wil je meer leren over jazel samen met andere vrouwen. 29.23.83
- Verioren na vakantiekursus wiskunde (20 sept) op parking Arenberg 3: bloksleutel + draaisleutel met leugendrop. Terugbezogen bij Werner, P. Leubstraat 26, kamer 47. Beloning okt.
- Musiekoloog geeft pianolessen aan beginnelingen volgens Thompson's methode. Gr. Begijnhof, Bovenstraat 81.1.
- Uitnodiging: Joertje, kom nog eens lang voor een prive-orgieje. Josephine
- Lieve Elisabeth, bedankt voor de Jesuskaart. Sinds Breda weinig van je gehoord. Alles goed! Liefs van Mark.
- Typen van tesissen, werkjes, briefwisseling. Chris Rosselle, 20.70.77.
- Abonneer u nu op het nieuwe Ndl (8 tot 20 pp.) tijdschrift: de Homo- en lesbiennejongerenkrant: 200 fr (open omslag) of 500 fr (gesloten) op reknr. 001-2063737-41 van HLJK vzw.
- KLJ-sters op kot in Leuven worden hartelijk uitgenodigd op de startbijeenkomst van KLJ-studentenwerking. Dit gaat door op di 15 okt 1991 in de nieuwe KLJ-centrale in de Waaistraat, nabij de Oude Markt. Cera-gebouw.

KAFEETEORIEEN

• Mijn kamionette (Mercedes 207D) verhuist de meubels van uw kot in één rit. Ini. 26.04.91 (s avonds).

• Gezocht: één basgitar, funktionerend en tegen een zacht rookrijpje. Jo, Parkstraat 38, kamer 40. Liefst schriftelijc.

Agenda

DINSDAG

- 20.00 u **LEZING** over de Portugese film, door Manoel Fonseca (Europaalia Portugal), in CC Romaanse Poort.
- 20.00 u **TEATER** Arca speelt 'Liefdes komedie' van Marivaux in een regie van Jappe Claes; over een prins die een schone uit de kleinburgerij schaakt en in zijn lusthof binnenbrengt, in Stadsschouwburg.
- 20.00 u **WERKVERGADERING** van de werkgroep Arsen zonder Grenzen- Medica, ter voorbereiding van de 24 uur, in Doc's Bar (Brusselsestraat 24b).
- 21.00 u **FILM** Europaalia Portugal: 'Onde bate o sol', in CC Romaanse Poort.
- 21.30 u **TERRASFILM** Klapstuk 1991: 'The nutty professor' (1963) van en met Jerry Lewis, over een onaantrekkelijc chemieprofessor die door zijn eigen uitvinding een macho vrouwenversierder wordt, in Stadsterras, toeg. gratis.
- 22.00 u **FILM** Europaalia Portugal: 'Brandos costumes', in CC Romaanse Poort.

WOENSDAG

- 14.00 u **FINALE** van het internationaal kamermuziekconcours 'Notamus', in Lemmensinstituut, toeg. gratis, org. Koninklijke Federatie van Belgische Notarissen.
- 15.00 u **LEZING** 'Van pian naar markt. De economische transformatie in de Sovjetunie' door R. Brück (Sidmar), in Sencie-instituut (Erasmusplein 2), toeg. 300, org. Instituut voor Centraal- en Oosteuropese Studies.
- 20.00 u **KONCERT** Het orkest 'Eddie de Latte', met Astrid Heli (sopraan), Ton Hofmann (tenor) en The Diamond Dancers, brengen 'Ein Abend in Wien' met prachtige Weense melodien van Strauss, Lehar en Stolz, in Stadsschouwburg, toeg. 200/300/450/550/650, org. CC Romaanse Poort.
- 21.30 u **TERRASFILM** Klapstuk 1991: 'Fantastic voyage' (1966) van Richard Fleischer met Raquel Welch, over een medisch team dat verkliemd wordt tot mikroskopische grootte en op reis trekt in een menselijk lichaam, in Stadsterras, toeg. gratis.
- 22.00 u **FUIF** Radio Scorpio fuif, in Belgisch Congo.

DONDERDAG

- 16.15 u **SEMINARIE** The economic transformation in Eastern Europe: the case of Poland's problem solving regions (J. Szlachta) en 'How an old industrial region can be reconstructed: the case of Upper Silesia' (A. Klasik), in Blijde Inkomststraat 5, toeg. gratis, org. Instituut voor Centraal- en Oosteuropese Studies.
- 18.30 u **TOTAALSHOW** met Jean-Pierre Van Rossem. Toneel, debat en mogelijkheid tot vragen stellen. Er kan een eksklusief dineetje met Van Rossem gewonnen worden, in Stadsschouwburg, toeg. 200-400 (stud: 100-200).
- 20.00 u **DEBAT** Magda Aelvoet (Agaleve), Rik Daems (PVV), Willy Kuipers (VU), Louis Tobback (SP) en Eric Van Rompuy (CVP) debatteren rond het tema 'Burger versus politiek'. Moderator: Frans Verleyen (Knack), in Aula Pieter De Somer, Beriostraat, toeg. gratis, org. Liberaal Vlaams Studentenverbond.

- 20.00 u **FILM** Europaalia Portugal: 'Matar Saudades', in CC Romaanse Poort.
- 20.00 u **STARTVERGADERING** 11.11.11-studenten verwachten je met open armen, in 1ste verdiep Stuc.
- 21.00 u **TOTAALSHOW** met Jean-Pierre Van Rossem. Toneel, debat en mogelijkheid tot vragen stellen. Er valt een eksklusief dineetje met Van Rossem te winnen, in Stadsschouwburg, toeg. 200-400.
- 21.30 u **TERRASFILM** Klapstuk 1991: 'Blade Runner' van Ridley Scott met Harrison Ford, Rutger Hauer en Sean Young, over de spanning tussen robot en het menselijk lichaam, in Stadsterras, toeg. gratis.
- 22.00 u **FILM** Europaalia Portugal: 'Um Adeus Portugues', in CC Romaanse Poort.

ZONDAG

- 11.00 u **TALKSHOW** 'Sinjatur-cultuur': Machteld Liber en Freddy Aers praten met een hele boel culturele gasten; de interviews worden afgewisseld met muzikale intermezzie, in Foyer Stadsschouwburg, toeg. gratis, org. CC Romaanse Poort en Radio Sinjaal.
- 13.00 u **ORGELTOCHT** bezoek aan twee orgels in Brussel, koncert in de kapel van de Romaanse Poort met Joris Verdul (18.15u) en warme maaltijd in Salons Georges, in Ravenstraat (achter Universiteitsbibliotheek), toeg. 500 (-25)/750/995, org. Leuvense Orgelkring.
- 14.45 u **WANDLING** Geleide wandeling door Wigmaal, in Sportcomplex Ymeria, Bellonstraat 29, Wigmaal, toeg. gratis, org. Leuvense Gidsenbond.

EKONOMIKA ☎ 8/10 om 21.00 u: Onthaal-TD, in Berfem (gratis busdienst). ☎ 9/10: Zangopeningsstunde voor eerste kan. ☎ 10/10: Info-avond tesis voor eerste lic.

GERMANIA ☎ 9/10 om 21.00 u: 1 op 3 TD, in Lido.

POLITIKA ☎ 8/10 om 20.00 u: Eerste kringvergadering, in Tiensestraat 55. ☎ 9/10 om 14.45 u: Peter- en meterverkiezing, in Zijlbeek Alma 2. ☎ 10/10 om 12.30 u: Opvang studenten eerste lic andere universiteiten, in Raadzaal. ☎ 10/10 om 13.00 u: Info over lic vakken voor studenten eerste lic, in Raadzaal.

VRG ☎ 8/10 om 10.00 u: Opvang eerste kan: openningswoord dekaan Versteegen en voorstelling monitorkaal. ☎ 8/10 om 11.00 u: Opvang eerste kan: eerste les. ☎ 8/10 om 12.00 u: Opvang eerste kan: kennismaking met VRG-presidium en rondleiding door Leuven. ☎ 9/10 om 12.00 u: Receptie, in Hall Nieuwe Valk. ☎ 9/10 om 17.00 u: Grote openingsstunt met luchtballoon en 1500 gratis pinten, in Ladeuzeplein. ☎ 9/10 om 20.00 u: Cocktailparty voor tweede en derde lic, in Kersuowce, ink. 50/70. ☎ 10/10 om 19.00 u: Zoektocht voor eerste kan. ☎ 10/10 om 22.00 u: Kandidatuurfuif, in Kersuowce, ink. 50/70.

VTK ☎ 7-11/10: Onthaalweek. ☎ 10/10: Officiële opening fakbar.

Handel drijven om te overleven?

In deze tijd van groeiend milieubewustzijn kan ook de KU Leuven niet achterblijven. Zo opteert er al geruime tijd een Milieu-Denkgroep aan onze universiteit die de deskundigen uit verschillende fakulteiten groepeerd. Daarnaast blijken niet minder dan 80 onderzoekseenheden direkt of indirekt met de milieuproblematiek bezig te zijn. Vorige week woensdag waren een groot aantal daarvan vertegenwoordigd op het eerste 'Environmental Platform', een initiatief van deze denkgroep. Dit symposium had tot doel academici uit alle mogelijke vakgebieden bij elkaar te brengen, om ideeën uit te wisselen en een dialoog op gang te brengen. Dit al bij al ambitieuze opzet, dat het begin zou moeten zijn van jaarlijkse of twejaarlijkse kongressen. Hopelijk met meer deelnemers: werd het getal van 200 aanwezigen vooropgezet, de dag zelf daagde slechts de kleine helft daarvan op.

Multi-disciplinariteit staat centraal bij het zoeken naar oplossingen voor milieuproblemen. Dit is niet verwonderlijk, aangezien het vaak gaat om problemen die talloze domeinen van de wetenschap bestrijken. Vaak echter blijven wetenschappers en beleidsmensen denken en werken in het veilig kader van hun eigen vakgebied. Dit heeft vaak tot gevolg dat de verschillende aangereikte oplossingen niet op elkaar zijn afgestemd. Sterker zelfs: soms komt er gewoon geen oplossing uit de bus omdat men van bepaalde informatie uit andere vakgebieden niet op de hoogte is. Het 'Environmental Platform' wilde daaraan iets verhelpen. Deze houding kwam vooral tot uiting in de namiddag: een derigtal onderzoekers stelden toen in drie gelijktijdig lopende sessies hun bevindingen voor. Een eerste groep behandelde de relatie industrie-milieu en de problematiek van de metalen. De tweede stond stil bij landbouw en landbouw en de impact daarvan op het milieu, terwijl de derde sessie uitgebreid aandacht besteedde aan het probleem van de geluidshinder.

Uit het programma van deze drie sessies bleek al dadelijk dat de nadruk van dit 'multi-disciplinair' forum toch hoofdzakelijk op positief-wetenschappelijke disciplines zou liggen. Van de dertig voordrachten behandelden een tweetal sprekers de strafrechtelijke kant van de milieuproblematiek en de noodzaak tot samenwerken tussen wetenschappers en de wetgever. Daarnaast werden in een tweetal voordrachten de economische implicaties van het milieubeleid belicht. Hierin werd ondermeer de optimalisatie van de reductie van de broeikasgassen bestudeerd. Daarnaast werd ook stilgestaan bij de vraag hoe de Belgische overheid met minimale kosten toch aan de internationaal aangegane verplichtingen voor wat betreft de broeikasgas-emissie zou kunnen voldoen.

Adam

Dit onevenwicht in de verschillende disciplines die in de namiddag aan bod kwamen werd enigszins gecompeniseerd door de aandacht voor de milieu-economie in het plenum dat in de voormiddag plaatsgreep. Als milieu-economie aan de fakulteit van Toegepaste Economie kwam professor Mintz tijdens dit plenum de verschillende stromingen binnen de milieu-economie toelichten. Twee ekstreme standpunten werden samen met hun gevolgen voor het te voeren beleid, naar voor geschoven. Beide verschillen sterk van mening over de vraag hoe men moet omgaan met de uitputting van grond- en energiestoffen, de relatie tussen milieubescherming en zakelijke belangen, de verantwoordelijkheid van prive-industrie, consumptie en overheid.

Een eerste stroming is het traditionele laissez-faire model die de milieuproblematiek bekijkt als onderdeel van de vrije markt-economie. Daartegenover staat het ecologisch model welke naast een mentaliteitswijziging ook pleit voor een grotere regulerende taak voor de overheid. Alhoewel vooral het ecologisch model de laatste jaren in de schijnwerpers staat (cfr. 'our common future' van de milieukommissie van de Verenigde Naties) had prof. Mintz vooral aandacht voor het vrije markt model.

Aangezien hij zijn eigen milieu-economische opvattingen ergens tussen beide standpunten situeerde, vatte hij zijn uiteenzetting op als een interview met een fictieve voorstander van de vrije-markt theorie. Op de vraag hoe de industriële milieu-vervuiling door de industrie aangepakt moet worden antwoordt een laissez-faire econoom dat de industrie helemaal niet vervuult. De enige vervuiler is de konsument die door zijn koopgedrag de industrie verplicht om allerlei vervuilende produkten te produceren en milieu-onvriendelijke produktesystemen te hanteren.

Wanneer een konsument niet tevreden zijn met de neveneffecten van de produkten die zij willen, zijn ze vrij om op de markt een dergelijke druk uit te oefenen dat voortaan nog enkel milieuvriendelijke produkten op een ecologisch verantwoorde manier geproduceerd worden. Ook de financiering van wetenschappelijk onderzoek op milieugebied kan onder druk van de markt gebeuren. Deze benadering is in die mate Darwiniaans dat ze gebaseerd is op Adam Smith's theorie van de onzichtbare hand van de markt die gedreven wordt door individueel zelfbelang.

Chicago

Bij een dergelijke redenering is de produkt-informatie voor de konsument natuurlijk van vitaal belang. De konsument kan in zijn koopgedrag immers alleen maar rekening houden met de zaken die hij weet. Op welke manier deze gegevens moeten verschaffen worden en wie deze informatie zal controleren, is minder duidelijk. Er wordt immers rond de milieuvriendelijkheid van bepaalde produkten nogal wat verwarring gezaaid. De wildgroei aan Eco-labels die men op heel wat produkten te pas maar vooral te onpas ziet opdruken zijn daar een duidelijk bewijs van.

De verantwoordelijkheid van het individu in de leefmilieu-problematiek reikt echter, volgens diezelfde vrije-markt economen, nog veel verder. Ook de verantwoordelijkheid voor het beschermen van natuurgebieden ligt volledig bij het individu. Wanneer verschillende mensen een natuurgebied interessant genoeg vinden kunnen ze een fonds oprichten om voldoende kapitaal in te zamelen om het bewuste natuur-

gebied aan te kopen. Ook hierbij rijzen tal van vragen. Zo is het bijvoorbeeld twijfelachtig hoe men op een dergelijke manier de als ecosysteem heel belangrijke wegbermen en hagen moet beschermen. Hoe denken deze ekonomen trouwens ooit genoeg geld in te zamelen om de zuidoep op te kopen?

Op de vraag hoe de vrije markteconomie het probleem van de uitputting van de energiebronnen en de grondstoffen moet aanpakken, antwoord een traditionele econoom dat er helemaal geen grondstofschaarste is aangezien de grondstofprijzen de laatste jaren eerder de neiging hebben om te dalen dan om te stijgen. De vrije markt is trouwens een ideale stimulans voor het vinden van allerlei vernieuwingen en vervangprodukten.

Volgens de ecologische ekonomen gaat ook deze redenering niet op. In de grondstofprijzen die momenteel gehanteerd wordt, houdt men immers geen rekening met de sociale en ecologische kosten. Zo wordt bij de berekening van de kostprijs voor tropische houtsoorten niet altijd de kostprijs voor de heraanplanting van het tropisch regenwoud en de diverse milieukosten die gepaard gaan met het rooien en het transporteren van deze houtsoorten naar Europa in rekening gebracht.

Ook op het gebied van milieubescherming kunnen de traditionele vrije markt mechanismen volgens de klassieke ekonomen uitkomst bieden. Als meest efficiënte manier om milieuproblemen op te lossen stellen zij allerhande prijsmechanismen en eigendomstoeiwijzingen voor. Als voorbeeld hiervan haalde prof. Mintz de diverse voorstellen van de Chicago School aan. De Chicago School is een van de meest respectabele bronnen van het laissez-faire economisch denken, en speelt nog altijd een belangrijke rol bij het formuleren van diverse milieubeleidsplannen in de Verenigde Staten en elders in de wereld. De onlangs opgerichte verkoopplaats met luchtverontreinigingsvergunningen op de beurs van Chicago is hiervan een voorbeeld. Volgens dit systeem mag een eigenaar van een milieuvervuilend voertuig dit onding verder gebruiken wanneer hij een vergunning heeft die hem toelaat de lucht te verontreinigen.

Wanneer nu een grote vervoersfirma door het plaatsen van betere katalysators de vervuiling van haar wagens kan terugdringen en zij dus minder vervuult dan wettelijk mag, kan zij haar overschot van vergunningen op de beurs aan andere firma's aanbieden. Als fundamentele kritiek op deze aanpak van de leefmilieu-problematiek kan men aanhalen dat zo zeker geen milieubewuste mentaliteit gekreeërd wordt. Het is bovendien ook onduidelijk hoe volgens deze redenering milieuproblemen waarvan de ernstigheidsgraad niet gekend of onzeker zijn, aangepakt worden – denken we maar aan de ecologische risico's verbonden aan het gebruik van kernenergie.

Loodverf

Het is al bij al spijtig dat in de drie uiteenzetting over milieu-economie in dit 'environmental platform' zo weinig gepeild is naar de discussie ten gronde. Deze discussie heeft nochtans alles te maken met het traditioneel groeiemodel dat onlosmakelijk verbonden is met onze vrije markt economie, aangezien deze stuit blijft zweren bij een nutsmaksimaliserende konsument. Dit groeiemodel is echter fysisch onmogelijk en deze onmogelijkheid blijven negeren is economisch verspilling en moreel bedenkelijk.

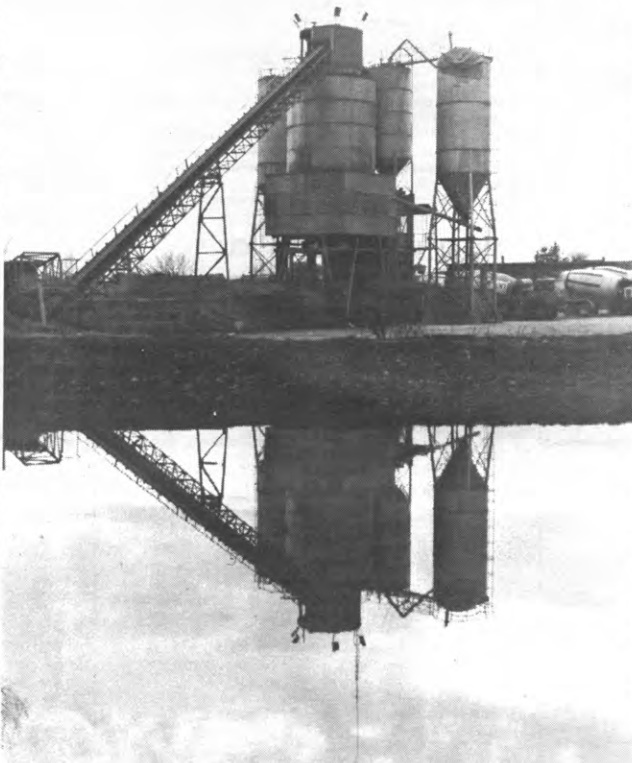
Voor het overige was dit symposium vooral een overzicht van de stand van zaken in een groot aantal positief-wetenschappelijke disciplines. Hierbij kwamen zo'n vijftientig sprekers aan bod die elk hun aandeel in het onderzoek dat aan het milieu gewijd wordt kwamen belichten. Zo stelden een aantal onderzoekers van het Antwerps Provinciaal Instituut voor Hygiëne de resultaten voor van een onderzoek naar het effect van muziek op het gehoor van jonge mensen. Onder andere werd nagegaan werd of het luide muziekvolume in diskoteken gehoorbeschadigingen tot gevolg zou hebben. Hieruit bleek dat er bij geregelde bezoekers een kleine, maar permanente, gehoorbeschadiging optrad. Vooral de lage frequenties rond 500Hz (de frequentie waarbij een normaal gesprek gevoerd wordt) blijken hiervoor verantwoordelijk te zijn. Dit is niet zo verwonderlijk, aangezien de huidige dansmuziek juist zijn grote aantrekkingskracht haalt uit het gebruik van ekstra krachtige bastonen.

In een andere voordrachten werd stilgestaan bij het aantal loodvergiftigingen in de regio Antwerpen. Deze vergiftigingen die bloedarmoede, leerproblemen en groeistoornissen tot gevolg kunnen hebben vindt men vooral terug bij kleuters uit kansarme milieus, migranten bijvoorbeeld. In de oude woningen waar kinderen uit dergelijke milieus opgroeien is immers vaak nog loodverf aanwezig, alhoewel die reeds in 1926 verboden werd. Aangezien sommige kleuters de gewoonte hebben om alles wat ze tegenkomen in hun mond te stoppen (pica behaviour) is een loodvergiftiging via deze loodverf aannemelijk.

De meeste sessies kenden een mak verloop (7 minuten schetsen van het wetenschappelijke experimenten, daarna 3 minuten konklusie) en konden bijgevoel slechts op een geringe belangstelling rekenen. Van de verwachte dialoog en gedachtenwisseling tussen deelnemers uit verschillende disciplines was tijdens de vragen na elke voordracht weinig te merken. De meeste vragen kwamen van kollega's uit dezelfde wetenschappelijke disciplines die de gevoerde discussie onder elkaar wat verder zetten. Misschien zijn deze interdisciplinaire kontakten dan toch gelegd tijdens de postersessie die over de middag gehouden werd, alhoewel de belangstelling daarvoor nu ook niet bepaald overweldigend genoemd kan worden.

Het lijkt daarom aangewezen dat de organisatoren, die overigens voor het probleemloos verloop van de dag zelf een pluim verdienen, zich voor het volgende symposium over dit probleem gaan bezinnen. Een oplossing hiervoor is misschien het organiseren van een volgend environmental platform rond één bepaald thema (bijvoorbeeld mobiliteit), waarbij onderzoekers uit de verschillende disciplines een bepaald facet van de problematiek gaan belichten. Dit zou in elk geval de wederzijdse interesse, het voeren van een multi-disciplinaire discussie en de uitwisseling van informatie ten goede komen.

Kris Hendrickx
Pieter Vandenkerckhove

(Foto Hielke Grootendorst)